

.. ଚାଣକ୍ୟ-ନୀତି..

.. ଚାଣକ୍ୟ-ନୀତି ..

ପ୍ରଶମ୍ୟ ଶିରସା ବିଷ୍ଣୁଂ ତ୍ରେଲୋକ୍ୟାଧିପତିଂ ପ୍ରଭୁମ୍ ।
ନାନାଶାସ୍ତ୍ରାକୃତଂ ବକ୍ଷ୍ୟେ ରାଜନୀତିସମୁଦୟମ୍ ॥ ୦୧-୦୧
ଅଧୀତ୍ୟେଦଂ ଯଥାଶାସ୍ତ୍ରଂ ନରୋ ଜାନାତି ସଭମଃ ।
ଧର୍ମୋପଦେଶବିତ୍ୟାତଂ କାର୍ଯ୍ୟକାର୍ଯ୍ୟଂ ଶୁଭାଶୁଭମ୍ ॥ ୦୧-୦୨
ତଦହଂ ସଂପ୍ରବକ୍ଷ୍ୟାମି ଲୋକାନାଂ ହିତକାମ୍ୟୟା ।
ଯେନ ବିଜ୍ଞାତମାତ୍ରେଣ ସର୍ବଜ୍ଞାଅଭ୍ୟଂ ପ୍ରପଦ୍ୟତେ ॥ ୦୧-୦୩
ମୂର୍ଖଶିଷ୍ୟୋପଦେଶେନ ଦୁଷ୍ଟଚକ୍ରୀଭରଣେନ ଚ ।
ଦୁଃଖଂତୈଃ ସଂପ୍ରୟୋଗେଣ ପଂଡିତୋଽପ୍ୟବସାଦତି ॥ ୦୧-୦୪
ଦୁଷ୍ଟା ଭାର୍ଯ୍ୟା ଶଠଂ ମିତ୍ରଂ ଭୃତ୍ୟଶ୍ଚୋଭରଦାୟକଃ ।
ସସର୍ପେ ଚ ଗୃହେ ବାସୋ ମୃତ୍ୟୁରେବ ନ ସଂଶୟଃ ॥ ୦୧-୦୫
ଆପଦର୍ଥେ ଧନଂ ରକ୍ଷେଦାରାନ୍ ରକ୍ଷେଦନୈରପି ।
ଆତ୍ମନାଂ ସତତଂ ରକ୍ଷେଦାରେରପି ଧନୈରପି ॥ ୦୧-୦୬
ଆପଦର୍ଥେ ଧନଂ ରକ୍ଷେଚ୍ଛ୍ରୀମତାଂ କୃତ ଆପଦଃ ।
କଦାଚିକଳତେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଃ ସଂଚିତୋଽପି ବିନଶ୍ୟତି ॥ ୦୧-୦୭
ୟସ୍ମିନ୍ଦେଶେ ନ ସମ୍ମାନୋ ନ ବୃତ୍ତିର୍ନ ଚ ବାଂଧବାଃ ।
ନ ଚ ବିଦ୍ୟାଗମୋଽପ୍ୟସ୍ତ୍ରି ବାସଂ ତତ୍ର ନ କାରୟେତ୍ ॥ ୦୧-୦୮
ଧନିକଃ ଶ୍ରେତ୍ରିୟୋ ରାଜା ନଦୀ ବୈଦ୍ୟସ୍ତୁ ପଂଚମଃ ।
ପଂଚ ଯତ୍ର ନ ବିଦ୍ୟଂତେ ନ ତତ୍ର ଦିବସଂ ବସେତ୍ ॥ ୦୧-୦୯

ଲୋକଯାତ୍ରା ଭୟଂ ଲଜ୍ଜା ଦାକ୍ଷିଣ୍ୟଂ ତ୍ୟାଗଶୀଳତା |
 ପଂଚ ଯତ୍ର ନ ବିଦ୍ୟଂତେ ନ କୁର୍ଯ୍ୟାତ୍ତ୍ର ସଂସ୍ଥିତିମ୍ || ୦୧-୧୦
 ଜାନୀୟାତ୍ପ୍ରେଷଣେ ଭୃତ୍ସୁବାଂଧବାନ୍ ବ୍ୟସନାଗମେ |
 ମିତ୍ରଂ ଚାପତ୍ତିକାଲେଷୁ ଭାର୍ଯ୍ୟାଂ ଚ ବିଭବକ୍ଷୟେ || ୦୧-୧୧
 ଆତୁରେ ବ୍ୟସନେ ପ୍ରାପ୍ତେ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷେ ଶତ୍ରୁସଂକଟେ |
 ରାଜହାରେ ଶ୍ଳଶାନେ ଚ ଯତ୍ରିଷ୍ଠଠି ସ ବାଂଧବଃ || ୦୧-୧୨
 ଯୋ ଧୁବାଣି ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ଅଧୁବଂ ପରିକ୍ଷେବତେ |
 ଧୁବାଣି ତସ୍ୟ ନଶ୍ୟଂତି ଚାଧୁବଂ ନଷ୍ଟମେବ ହି || ୦୧-୧୩
 ବରଯେତ୍କୁଲଜାଂ ପ୍ରାଞ୍ଜୋ ବିରୁପାମପି କନ୍ୟକାମ୍ |
 ରୂପଶୀଳାଂ ନ ନୀଚସ୍ୟ ବିବାହଃ ସଦୃଶେ କୁଲେ || ୦୧-୧୪
 ନଦୀନାଂ ଶସ୍ତ୍ରପାଶୀନାଂନଖୀନାଂ ଶୂଂଗିଣାଂ ତଥା |
 ବିଶ୍ୱାସୋ ନୈବ କର୍ତବ୍ୟଃ ସ୍ରୀଷ୍ଠ ରାଜକୁଲେଷୁ ଚ || ୦୧-୧୫
 ବିଷାଦପ୍ୟମୃତଂ ଗ୍ରାହ୍ୟମନେଧାଦପି କାଂଚନମ୍ |
 ଅମିତ୍ରାଦପି ସଦୃଢ଼ଂ ବାଲାଦପି ସୁଭାଷିତମ୍ || ୦୧-୧୬
 ସ୍ରୀଶାଂ ହିରୁଣ ଆହାରୋ ଲଜ୍ଜା ଚାପି ଚତୁର୍ଗୁଣା |
 ସାହସଂ ଷଢ୍ଘୁଣଂ ଚୈବ କାମଶ୍ଚାଷ୍ଟଚଗୁଣଃ ସ୍ମୃତଃ || ୦୧-୧୭

ଅନୃତଂ ସାହସଂ ମାୟା ମୂର୍ଖତ୍ୱମତିଲୋଭିତା |
 ଅଶୌଚତ୍ୱଂ ନିର୍ଦୟତ୍ୱଂ ସ୍ରୀଶାଂ ଦୋଷାଃ ସ୍ୱଭାବଜାଃ || ୦୨-୦୧
 ଭୋଜ୍ୟଂ ଭୋଜନଶକ୍ତିଶ୍ଚ ରତିଶକ୍ତିର୍ବରାଂଗନା |
 ବିଭବୋ ଦାନଶକ୍ତିଶ୍ଚ ନାଲ୍ପସ୍ୟ ତପସଃ ଫଳମ୍ || ୦୨-୦୨

ଯସ୍ୟ ପୁତ୍ରୋ ବଶୀଭୂତୋ ଭାର୍ଯ୍ୟା ଛଂଦାନୁଗାମିନୀ ।
 ବିଭବେ ଯଶ୍ଚ ସଂତୁଷ୍ଟସ୍ତସ୍ୟ ସ୍ଵର୍ଗ ଲହୈବ ହି ॥ ୦୨-୦୩
 ତେ ପୁତ୍ରା ଯେ ପିତୁର୍ଭକ୍ତାଃ ସ ପିତା ଯସ୍ତୁ ପୋଷକଃ ।
 ତଦ୍ଭିତ୍ରଂ ଯତ୍ର ବିଶ୍ଵାସଃ ସା ଭାର୍ଯ୍ୟା ଯତ୍ର ନିର୍ଭୃତିଃ ॥ ୦୨-୦୪
 ପରୋକ୍ଷେ କାର୍ଯ୍ୟହଂତାରଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷେ ପ୍ରିୟବାଦିନମ୍ ।
 ବରଜୟେତ୍ସାଦୃଶଂ ମିତ୍ରଂ ବିଷକୁଂଭଂ ପକ୍ଷୋମୁଖମ୍ ॥ ୦୨-୦୫
 ନ ବିଶ୍ଵସେତ୍ସୁମିତ୍ରେ ଚ ମିତ୍ରେ ଚାପି ନ ବିଶ୍ଵସେତ୍ ।
 କଦାଚିତ୍ସୁପିତଂ ମିତ୍ରଂ ସର୍ବଂ ଗୁହ୍ୟଂ ପ୍ରକାଶୟେତ୍ ॥ ୦୨-୦୬
 ମନସା ଚିଂତିତଂ କାର୍ଯ୍ୟଂ ବାଚା ନୈବ ପ୍ରକାଶୟେତ୍ ।
 ମଂତ୍ରେଣ ରକ୍ଷୟେଦ୍ଗୃହଂ କାର୍ଯ୍ୟେ ଚାପି ନିୟୋଜୟେତ୍ ॥ ୦୨-୦୭
 କଷ୍ଟଂ ଚ ଖଲୁ ମୂର୍ଖତ୍ଵଂ କଷ୍ଟଂ ଚ ଖଲୁ ଯୌବନମ୍ ।
 କଷ୍ଟଚାତ୍କଷ୍ଟଚତରଂ ଚୈବ ପରଗେହନିବାସନମ୍ ॥ ୦୨-୦୮
 ଶୈଲେ ଶୈଲେ ଚ ମାଣିକ୍ୟଂ ମୌକ୍ତିକଂ ନ ଗଜେ ଗଜେ ।
 ସାଧାବୋ ନ ହି ସର୍ବତ୍ର ଚଂଦନଂ ନ ବନେ ବନେ ॥ ୦୨-୦୯
 ପୁତ୍ରାଶ୍ଚ ବିବିଧୈଃ ଶୀଳୈର୍ନିୟୋଜ୍ୟାଃ ସତତଂ ବୁଧୈଃ ।
 ନୀତିଜ୍ଞାଃ ଶୀଳସଂପନ୍ନା ଭବଂତି କୁଳପୂଜିତାଃ ॥ ୦୨-୧୦
 ମାତା ଶତ୍ରୁଃ ପିତା ବୈରୀ ଯାତ୍ରାଂ ବାଳା ନ ପାଠିତାଃ ।
 ସଭାମଧ୍ୟେ ନ ଶୋଭଂତେ ହଂସମଧ୍ୟେ ବକୋ ଯଥା ॥ ୦୨-୧୧
 ଲାଳନାଦ୍ବହୁବୋ ଦୋଷାସ୍ତାତନେ ବହୁବୋ ଗୁଣାଃ ।
 ତସ୍ମାତ୍ପୁତ୍ରଂ ଚ ଶିଷ୍ୟଂ ଚ ତାତୟେନ୍ନ ତୁ ଲାଳୟେତ୍ ॥ ୦୨-୧୨
 ଶ୍ଳୋକେନ ବା ତଦର୍ଥେନ ତଦର୍ଥାର୍ଥାକ୍ଷରେଣ ବା ।
 ଅବଂଧଂ ଦିବସଂ କୁର୍ଯ୍ୟାଦାନାଧୟନକର୍ମଭିଃ ॥ ୦୨-୧୩

କାଂତାବିୟୋଗଃ ସ୍ଵଜନାପମାନଂ

ରଣସ୍ୟ ଶେଷଂ କୁନ୍ତପସ୍ୟ ସେବା ।

ଦାରିଦ୍ର୍ୟମ୍ଭାବାଦ୍ଵିମୁଖଂ ଚ ମିତ୍ରଂ

ବିନାଗ୍ନିନା ପଂଚ ଦହଂତି କାୟମ୍ ॥ ୦୨-୧୪

ନଦୀତୀରେ ଚ ଯେ ବୃକ୍ଷାଃ ପରଗେହେଷୁ କାମିନୀ ।

ମଂତ୍ରହୀନାଶ୍ଚ ରାଜାନଃ ଶୀଘ୍ରଂ ନଶ୍ୟଂତ୍ୟସଂଶୟମ୍ ॥ ୦୨-୧୫

ବଳଂ ବିଦ୍ୟା ଚ ବିପ୍ରାଣାଂ ରାଜ୍ଞାଂ ସୈନ୍ୟଂ ବଳଂ ତଥା ।

ବଳଂ ବିଭଂ ଚ ବୈଶ୍ୟାନାଂ ଶୂଦ୍ରାଣାଂ ପାରିଚର୍ୟକମ୍ ॥ ୦୨-୧୬

ନିରଧନଂ ପୁରୁଷଂ ବେଶ୍ୟା ପ୍ରଜା ଭଗ୍ନଂ ନୃପଂ ତ୍ୟଜେତ୍ ।

ଖଗା ବୀତଫଳଂ ବୃକ୍ଷଂ ଭୁକ୍ତ୍ଵା ଚାଭ୍ୟାଗତୋ ଗୃହମ୍ ॥ ୦୨-୧୭

ଗୃହୀତ୍ଵା ଦକ୍ଷିଣାଂ ବିପ୍ରାସ୍ତ୍ୟଜଂତି ଯଜମାନକମ୍ ।

ପ୍ରାପ୍ତବିଦ୍ୟା ଗୁରୁଂ ଶିଷ୍ୟା ଦଗ୍ଧାରଣ୍ୟଂ ମୃଗାସ୍ତଥା ॥ ୦୨-୧୮

ଦୁରାଚାରୀ ଦୁରାଦୃଷ୍ଟିରଦୁରାବାସୀ ଚ ଦୁରଜନଃ ।

ୟଦ୍ଢୈତ୍ରୀ କ୍ରିୟତେ ପୁଂଭିରନରଃ ଶୀଘ୍ରଂ ବିନଶ୍ୟତି ॥ ୦୨-୧୯

ସମାନେ ଶୋଭତେ ପ୍ରୀତିଃ ରାଜ୍ଞି ସେବା ଚ ଶୋଭତେ ।

ବାଣିଜ୍ୟଂ ବ୍ୟବହାରେଷୁ ଦିବ୍ୟା ସ୍ତ୍ରୀ ଶୋଭତେ ଗୃହେ ॥ ୦୨-୨୦

କସ୍ୟ ଦୋଷଃ କୁଲେ ନାସ୍ତି ବ୍ୟାଧିନା କୋ ନ ପୀଡ଼ିତଃ ।

ବ୍ୟସନଂ କେନ ନ ପ୍ରାପ୍ତଂ କସ୍ୟ ସୌଖ୍ୟଂ ନିରଂତରମ୍ ॥ ୦୩-୦୧

ଆଚାରଃ କୁଳମାଖ୍ୟାତି ଦେଶମାଖ୍ୟାତି ଭାଷଣମ୍ ।

ସଂଭ୍ରମଃ ସ୍ନେହମାଖ୍ୟାତି ବପୁରାଖ୍ୟାତି ଭୋଜନମ୍ ॥ ୦୩-୦୨

ସୁକୁଲେ ଯୋଜୟେତ୍‌କନ୍ୟାଂ ପୁତ୍ରଂ ବିଦ୍ୟାସୁ ଯୋଜୟେତ୍ |
 ବ୍ୟସନେ ଯୋଜୟେଚ୍ଛତ୍ରଂ ମିତ୍ରଂ ଧର୍ମେଣ ଯୋଜୟେତ୍ || ୦୩-୦୩
 ଦୁର୍ଜନସ୍ୟ ଚ ସର୍ପସ୍ୟ ବରଂ ସର୍ପୋ ନ ଦୁର୍ଜନଃ |
 ସର୍ପୋ ଦଂଶତି କାଳେ ତୁ ଦୁର୍ଜନସ୍ତୁ ପଦେ ପଦେ || ୦୩-୦୪
 ଏତଦର୍ଥେ କୁଳୀନାନାଂ ନୃପାଃ କୁର୍ବଂତି ସଂଗ୍ରହମ୍ |
 ଆଦିମଧ୍ୟାବସାନେଷୁ ନ ତେ ଗଚ୍ଛଂତି ବିକ୍ରମାମ୍ || ୦୩-୦୫
 ପ୍ରଲୟେ ଭିନ୍ନମର୍ଯ୍ୟାଦା ଭବଂତି କିଲ ସାଗରାଃ |
 ସାଗରା ଭେଦମିଚ୍ଛଂତି ପ୍ରଲୟେଽପି ନ ସାଧବଃ || ୦୩-୦୬
 ମୂର୍ଖସ୍ତୁ ପ୍ରହର୍ତବ୍ୟଃ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷୋ ହିପଦଃ ପଶୁଃ |
 ଭିଦ୍ୟତେ ବାକ୍ୟ-ଶିଲ୍ୟେନ ଅଦୃଶଂ କଂଚକଂ ଯଥା || ୦୩-୦୭
 ରୂପଯୌବନସଂପନ୍ନା ବିଶାଳକୁଳସଂଭବଃ |
 ବିଦ୍ୟାହୀନା ନ ଶୋଭଂତେ ନିର୍ଗଂଧାଃ କିଂଶୁକା ଯଥା || ୦୩-୦୮
 କୋକିଳାନାଂ ସ୍ଵରୋ ରୂପଂ ସ୍ରୀଣାଂ ରୂପଂ ପତିବ୍ରତମ୍ |
 ବିଦ୍ୟା ରୂପଂ କୁରୁପାଣାଂ କ୍ଷମା ରୂପଂ ତପସ୍ଵିନାମ୍ || ୦୩-୦୯
 ତ୍ୟଜେଦେକଂ କୁଳସ୍ୟାର୍ଥେ ଗ୍ରାମସ୍ୟାର୍ଥେ କୁଳଂ ତ୍ୟଜେତ୍ |
 ଗ୍ରାମଂ ଜନପଦସ୍ୟାର୍ଥେ ଆତ୍ମନାର୍ଥେ ପୃଥ୍ଵୀଂ ତ୍ୟଜେତ୍ || ୦୩-୧୦
 ଉଦ୍ୟୋଗେ ନାସ୍ତି ଦାରିଦ୍ର୍ୟଂ ଜପତୋ ନାସ୍ତି ପାତକମ୍ |
 ମୌନେନ କଲହୋ ନାସ୍ତି ନାସ୍ତି ଜାଗରିତେ ଭୟମ୍ || ୦୩-୧୧
 ଅତିରୂପେଣ ବା ସୀତା ଅତିଗର୍ବେଣ ରାବଣଃ |
 ଅତିଦାନାଦ୍‌ବଲିର୍ବଞ୍ଚୋ ହ୍ୟତିସର୍ବତ୍ର ବର୍ଜୟେତ୍ || ୦୩-୧୨
 କୋ ହି ଭାରଃ ସମର୍ଥାନାଂ କିଂ ଦୂରଂ ବ୍ୟବସାୟିନାମ୍ |
 କୋ ବିଦେଶଃ ସୁବିଦ୍ୟାନାଂ କଃ ପରଃ ପ୍ରିୟବାଦିନାମ୍ || ୦୩-୧୩

ଆୟୁଃ କର୍ମ ଚ ବିଭଂ ଚ ବିଦ୍ୟା ନିଧନମେବ ଚ ।
 ପଂଚୈତାନି ହି ସୃଜ୍ୟଂତେ ଗର୍ଭକ୍ଷୟୈବ ଦେହିନଃ ॥ ୦୪-୦୧
 ସାଧୁଭ୍ୟସ୍ତେ ନିବର୍ତ୍ତଂତେ ପୁତ୍ରମିତ୍ରାଣି ବାଂଧବାଃ ।
 ଯେ ଚ ତୈଃ ସହ ଗଂତାରସ୍ତଦ୍ଭରମାତ୍ସୁକୃତଂ କୁଳମ୍ ॥ ୦୪-୦୨
 ଦର୍ଶନଧାନସଂସ୍ପର୍ଶୈର୍ମତ୍ସା କୂର୍ମା ଚ ପକ୍ଷିଣୀ ।
 ଶିଶୁଂ ପାଲୟତେ ନିତ୍ୟଂ ତଥା ସଜ୍ଜନ-ସଂଗତିଃ ॥ ୦୪-୦୩
 ଯାବତ୍ସଞ୍ଚୋ ହ୍ୟୟଂ ଦେହୋ ଯାବନ୍ନୁତ୍ୟକ୍ତୁ ଦୂରତଃ ।
 ତାବଦାତ୍ମହୃତଂ କୁର୍ଯ୍ୟାତ୍ପ୍ରାଣାଂତେ କିଂ କରିଷ୍ୟତି ॥ ୦୪-୦୪
 କାମଧେନୁଗୁଣା ବିଦ୍ୟା ହ୍ୟକାଳେ ଫଳଦାୟିନୀ ।
 ପ୍ରବାସେ ମାତୃସଦୃଶୀ ବିଦ୍ୟା ଗୁପ୍ତଂ ଧନଂ ସ୍ମୃତମ୍ ॥ ୦୪-୦୫
 ଏକୋଽପି ଗୁଣବ୍ଧୁତ୍ତୋ ନିର୍ଗୁଣେନ ଶତେନ କିମ୍ ।
 ଏକଶ୍ଚଂଦ୍ରସ୍ତମୋ ହଂତି ନ ଚ ତାରାଃ ସହସ୍ରଶଃ ॥ ୦୪-୦୬
 ମୂର୍ଖଶ୍ଚିରାୟୁର୍ଜାତୋଽପି ତସ୍ମାଜ୍ଜାତମୃତୋ ବରଃ ।
 ମୃତଃ ସ ଚାଳ୍ପଦୁଃଖାୟ ଯାବଜ୍ଜୀବଂ ଜତୋ ଦହେତ୍ ॥ ୦୪-୦୭
 କୁଗ୍ରାମବାସଃ କୁଳହୀନସେବା

କୁଭୋଜନଂ କ୍ରୋଧମୁଖୀ ଚ ଭାର୍ଯ୍ୟା ।
 ପୁତ୍ରଶ୍ଚ ମୂର୍ଖୋ ବିଧବା ଚ କନ୍ୟା
 ବିନାଗ୍ନିନା ଷତ୍ପ୍ରଦହଂତି କାୟମ୍ ॥ ୦୪-୦୮
 କିଂ ତୟା କ୍ରିୟତେ ଧେନ୍ଦ୍ୱା ଯା ନ ଦୋଗ୍ଧୀ ନ ଗର୍ଭିଣୀ ।
 କୋଽରଥଃ ପୁତ୍ରେଣ ଜାତେନ ଯୋ ନ ବିଦ୍ୱାନ୍ ନ ଭକ୍ତିମାନ୍ ॥ ୦୪-୦୯
 ସଂସାରତାପଦଗ୍ଧାନାଂ ତ୍ରୟୋ ବିଶ୍ରାଂତିହେତବଃ ।
 ଅପତ୍ୟଂ ଚ କଲତ୍ରଂ ଚ ସତାଂ ସଂଗତିରେବ ଚ ॥ ୦୪-୧୦

ସକୃଜ୍ଞଂତି ରାଜାନଃ ସକୃଜ୍ଞଂତି ପଂତିତାଃ |
 ସକୃତ୍‌କନ୍ୟାଃ ପ୍ରଦୀୟନ୍ତେ ତ୍ରୀଣୋତାନି ସକୃତ୍‌ସକୃତ୍ || ୦୪-୧୧
 ଏକାକିନୀ ତପୋ ଦ୍ଵାଭ୍ୟାଂ ପଠନଂ ଗାୟନଂ ତ୍ରିଭିଃ |
 ଚତୁର୍ଭିର୍ଗମନଂ କ୍ଷେତ୍ରଂ ପଂଚଭିର୍ବହୁଭୀ ରଣଃ || ୦୪-୧୨
 ସା ଭାର୍ଯ୍ୟା ଯା ଶୁଚିର୍ଦକ୍ଷା ସା ଭାର୍ଯ୍ୟା ଯା ପତିବ୍ରତା |
 ସା ଭାର୍ଯ୍ୟା ଯା ପତିପ୍ରୀତା ସା ଭାର୍ଯ୍ୟା ସତ୍ୟବାଦିନୀ || ୦୪-୧୩
 ଅପୁତ୍ରସ୍ୟ ଗୃହଂ ଶୂନ୍ୟଂ ଦିଶଃ ଶୂନ୍ୟାସ୍ତ୍ରବାଂଧବାଃ |
 ମୂର୍ଖସ୍ୟ ହୃଦୟଂ ଶୂନ୍ୟଂ ସର୍ବଶୂନ୍ୟା ଦରିଦ୍ରତା || ୦୪-୧୪
 ଅନଭ୍ୟାସେ ବିଷଂ ଶାସ୍ତ୍ରମଜୀର୍ଣ୍ଣେ ଭୋଜନଂ ବିଷମ୍ |
 ଦରିଦ୍ରସ୍ୟ ବିଷଂ ଗୋଷ୍ଠୀ ବୃଦ୍ଧସ୍ୟ ଚରୁଣୀ ବିଷମ୍ || ୦୪-୧୫
 ତ୍ୟଜେଦ୍‌ରମଂ ଦୟାହୀନଂ ବିଦ୍ୟାହୀନଂ ଗୁରୁଂ ତ୍ୟଜେତ୍ |
 ତ୍ୟଜେତ୍‌କ୍ରୋଧମୁଖୀଂ ଭାର୍ଯ୍ୟାଂ ନିଃସ୍ଵେହ୍ନୁବାଂଧବାଂସ୍ତ୍ୟଜେତ୍ || ୦୪-୧୬
 ଅଧ୍ଵା ଜରା ଦେହବତାଂ ପର୍ବତାନାଂ ଜଳଂ ଜରା |
 ଅମୈଥୁନଂ ଜରା ସ୍ତ୍ରୀଣାଂ ବସ୍ତ୍ରାଣାମାତପୋ ଜରା || ୦୪-୧୭
 ଇଂଦ୍ରିୟାଣି ଚ ସଂୟମ୍ୟ ବକବତ୍‌ପଂତିତୋ ନରଃ |
 ଦେଶକାଳବଳଂ ଜ୍ଞାତ୍ଵା ସର୍ବକାର୍ଯ୍ୟାଣି ସାଧୟେତ୍ || ୦୪-୧୮
 କଃ କାଳଃ କାନି ମିତ୍ରାଣି କୋ ଦେଶଃ କୌ ବ୍ୟୟାଗମୌ |
 କଶ୍ଚାହଂ କା ଚ ମେ ଶକ୍ତିରିତି ଚିଂତ୍ୟଂ ମୁହୁର୍ମୁହୁଃ || ୦୪-୧୯
 ଅଗ୍ନିର୍ଦେବୋ ହିଜାତୀନାଂ ମୁନୀନାଂ ହୃଦି ଦୈବତମ୍ |
 ପ୍ରତିମା ସ୍ଵଳ୍ପବୁଦ୍ଧୀନାଂ ସର୍ବତ୍ର ସମଦରଶିନଃ || ୦୪-୨୦

ଗୁରୁରଗ୍ନିର୍ଦ୍ଦିଜାତୀନାଂ ବରଣାନାଂ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଗୁରୁଃ |
 ପତିରେବ ଗୁରୁଃ ସ୍ତ୍ରୀଣାଂ ସର୍ବସ୍ୟାଭ୍ୟାଗତୋ ଗୁରୁଃ || ୦୫-୦୧
 ଯଥା ଚତୁର୍ଭିଃ କନକଂ ପରୀକ୍ଷ୍ୟତେ
 ନିଘର୍ଷଣଲ୍ଲେଦନତାପତାତନୈଃ |
 ତଥା ଚତୁର୍ଭିଃ ପୁରୁଷଃ ପରୀକ୍ଷ୍ୟତେ
 ତ୍ୟାଗେନ ଶୀଳେନ ଗୁଣେନ କର୍ମଣା || ୦୫-୦୨
 ତାବଦ୍ଭୟେଷୁ ଭେଦବ୍ୟଂ ଯାବଦ୍ଭୟମନାଗତମ୍ |
 ଆଗତଂ ତୁ ଭୟଂ ବୀକ୍ଷ୍ୟ ପ୍ରହରତବ୍ୟମଶଂକୟା || ୦୫-୦୩
 ଏକୋଦରସମୁଦ୍ଭୂତା ଏକନକ୍ଷତ୍ରଜାତକାଃ |
 ନ ଭବଂତି ସମାଃ ଶୀଳେ ଯଥା ବଦରକଂଚକାଃ || ୦୫-୦୪
 ଅନ୍ୟାୟାର୍ଜିତବିଭପୁରୁଣମୁଦରଂ ଗର୍ବେଣ ତୁଂଗଂ ଶିରୋ
 ରେ ରେ ଜଂଗୁକ ମୁଂଚ ମୁଂଚ ସହସା ନୀଚଂ ସୁନିଂଦ୍ୟଂ ବପୁଃ || ୦୫-୦୫
 ନିଃସ୍ତୁହୋ ନାଧିକାରୀ ସ୍ୟାନ୍ ନାକାମୋ ମଂତନପ୍ରିୟଃ |
 ନାବିଦର୍ପଃ ପ୍ରିୟଂ ବୁଝାତ୍ସ୍ତୁଷ୍ଟବକ୍ତ୍ରା ନ ବଂଚକଃ || ୦୫-୦୬
 ମୂର୍ଖାଣାଂ ପଂଡିତା ହେଷ୍ୟା ଅଧନାନାଂ ମହାଧନାଃ |
 ପରାଂଗନା କୁଳସ୍ତ୍ରୀଣାଂ ସୁଭଗାନାଂ ଚ ଦୁର୍ଭଗାଃ || ୦୫-୦୭
 ଆଲସ୍ୟୋପଗତା ବିଦ୍ୟା ପରହସ୍ତଗତଂ ଧନମ୍ |
 ଅଳ୍ପବୀଜଂ ହତଂ କ୍ଷେତ୍ରଂ ହତଂ ସୈନ୍ୟମନାୟକମ୍ || ୦୫-୦୮
 ଅଭ୍ୟାସାଦ୍ଭୟତେ ବିଦ୍ୟା କୁଳଂ ଶୀଳେନ ଧାରୟତେ |
 ଗୁଣେନ ଜ୍ଞାୟତେ ଭାରୟଃ କୋପୋ ନେତ୍ରେଣ ଗମ୍ୟତେ || ୦୫-୦୯
 ବିଭେଦ ରକ୍ଷ୍ୟତେ ଧର୍ମୋ ବିଦ୍ୟା ଯୋଗେନ ରକ୍ଷ୍ୟତେ |
 ମୃଦୁନା ରକ୍ଷ୍ୟତେ ଭୃତଃ ସତ୍ସ୍ତ୍ରିୟା ରକ୍ଷ୍ୟତେ ଗୃହମ୍ || ୦୫-୧୦

ଅନ୍ୟଥା ବେଦଶାସ୍ତ୍ରାଣି ଜ୍ଞାନପାଠିତ୍ୟମନ୍ୟଥା ।
 ଅନ୍ୟଥା ତତ୍ପଦଂ ଶାଂତଂ ଲୋକାଃ କ୍ଲିଷ୍ୟଂତି ଚାହ୍ମ୍ୟଥା ॥ ୦୫-୧୦
 ଦାରିଦ୍ର୍ୟନ୍ନାଶନଂ ଦାନଂ ଶୀଳଂ ଦୁର୍ଗତିନାଶନମ୍ ।
 ଅଜ୍ଞାନନାଶନୀ ପ୍ରଜ୍ଞା ଭାବନା ଭୟନାଶନୀ ॥ ୦୫-୧୧
 ନାସ୍ତି କାମସମୋ ବ୍ୟାଧିରୁନାସ୍ତି ମୋହସମୋ ରିପୁଃ ।
 ନାସ୍ତି କୋପସମୋ ବହ୍ନିରୁନାସ୍ତି ଜ୍ଞାନାତ୍ପରଂ ସୁଖମ୍ ॥ ୦୫-୧୨
 ଜନ୍ମମୃତ୍ୟୁ ହି ଯାତ୍ୟେକୋ ଭୁବନ୍ତ୍ୟେକଃ ଶୁଭାଶୁଭମ୍ ।
 ନରକେଷୁ ପତତ୍ୟେକ ଏକୋ ଯାତି ପରାଂ ଗତିମ୍ ॥ ୦୫-୧୩
 ତୃଣଂ ବ୍ରହ୍ମବିଦଃ ସ୍ଵର୍ଗସ୍ତୃଣଂ ଶୂରସ୍ୟ ଜୀବିତମ୍ ।
 ଜିତାଶସ୍ୟ ତୃଣଂ ନାରୀ ନିଃସ୍ଵହସ୍ୟ ତୃଣଂ ଜଗତ୍ ॥ ୦୫-୧୪
 ବିଦ୍ୟା ମିତ୍ରଂ ପ୍ରବାସେ ଚ ଭାର୍ଯ୍ୟା ମିତ୍ରଂ ଗୃହେଷୁ ଚ ।
 ବ୍ୟାଧିତସ୍ୟୈଷଧଂ ମିତ୍ରଂ ଧର୍ମମୋ ମିତ୍ରଂ ମୃତସ୍ୟ ଚ ॥ ୦୫-୧୫
 ବୃଥା ବୃଷ୍ଟିଃ ସମୁଦ୍ରେଷୁ ବୃଥା ତୃପ୍ତସ୍ୟ ଭୋଜନମ୍ ।
 ବୃଥା ଦାନଂ ସମର୍ଥସ୍ୟ ବୃଥା ଦୀପୋ ଦିବାପି ଚ ॥ ୦୫-୧୬
 ନାସ୍ତି ମେଘସମଂ ତୋୟଂ ନାସ୍ତି ଚାତ୍ମସମଂ ବଳମ୍ ।
 ନାସ୍ତି ଚକ୍ଷୁଃସମଂ ଦେଜୋ ନାସ୍ତି ଧାନ୍ୟସମଂ ପ୍ରିୟମ୍ ॥ ୦୫-୧୭
 ଅଧନା ଧନମିଚ୍ଛଂତି ବାଚଂ ଚୈବ ଚତୁଷ୍ପଦାଃ ।
 ମାନବାଃ ସ୍ଵର୍ଗମିଚ୍ଛଂତି ମୋକ୍ଷମିଚ୍ଛଂତି ଦେବତାଃ ॥ ୦୫-୧୮
 ସତ୍ୟେନ ଧାର୍ଯ୍ୟତେ ପୃଥ୍ଵୀ ସତ୍ୟେନ ତପତେ ରବିଃ ।
 ସତ୍ୟେନ ବାତି ବାୟୁଶ୍ଚ ସର୍ବଂ ସତ୍ୟେ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତମ୍ ॥ ୦୫-୧୯
 ଚଳା ଲକ୍ଷ୍ମୀଶ୍ଚଳାଃ ପ୍ରାଣାଶ୍ଚଳେ ଜୀବିତମଂଦିରେ ।
 ଚଳାଚଳେ ଚ ସଂସାରେ ଧର୍ମ ଏକୋ ହି ନିଶ୍ଚଳଃ ॥ ୦୫-୨୦

ନରାଣାଂ ନାପିତୋ ଧୂର୍ତ୍ତଃ ପକ୍ଷିଣାଂ ଚୈବ ବାୟଃ |
 ଚତୁଷ୍ପାଦଂ ଶୃଗାଳସ୍ତୁ ସ୍ରୀଶାଂ ଧୂର୍ତ୍ତା ଚ ମାଲିନୀ || ୦୪-୨୧
 ଜନିତା ଗୋପନେତା ଚ ଯସ୍ତୁ ବିଦ୍ୟାଂ ପ୍ରୟତ୍ନଃ |
 ଅନ୍ନଦାତା ଭୟଦ୍ରାତା ପଂଚୈତେ ପିତରଃ ସ୍ମୃତାଃ || ୦୪-୨୨
 ରାଜପତ୍ନୀ ଗୁରୋଃ ପତ୍ନୀ ମିତ୍ରପତ୍ନୀ ତଥୈବ ଚ |
 ପତ୍ନୀମାତା ସ୍ୱମାତା ଚ ପଂଚୈତା ମାତରଃ ସ୍ମୃତାଃ || ୦୪-୨୩

ଶୁଭା ଧର୍ମଂ ବିଜାନାତି ଶୁଭା ତ୍ୟଜତି ଦୁର୍ମତିମ୍ |
 ଶୁଭା ଜ୍ଞାନମବାପ୍ନୋତି ଶୁଭା ମୋକ୍ଷମବାପୁୟାତ୍ || ୦୬-୦୧
 ପକ୍ଷିଣଃ କାକଶ୍ଚଂତାଳଃ ପଶୁନାଂ ଚୈବ କୁକୁରଃ |
 ମୁନୀନାଂ ପାପଶ୍ଚଂତାଳଃ ସର୍ବଚାଂତାଳନିଂଦକଃ || ୦୬-୦୨
 ଭସ୍ମନା ଶୁଦ୍ଧ୍ୟତେ କାସ୍ୟଂ ତାମ୍ରମମ୍ଳେନ ଶୁଦ୍ଧ୍ୟତି |
 ରଜସା ଶୁଦ୍ଧ୍ୟତେ ନାରୀ ନଦୀ ବେଗେନ ଶୁଦ୍ଧ୍ୟତି || ୦୬-୦୩
 ଭ୍ରମ୍ଭଂସଂପୂଜ୍ୟତେ ରାଜା ଭ୍ରମ୍ଭଂସଂପୂଜ୍ୟତେ ଦ୍ୱିଜଃ |
 ଭ୍ରମ୍ଭଂସଂପୂଜ୍ୟତେ ଯୋଗୀ ସ୍ରୀ ଭ୍ରମଂତୀ ବିନଶ୍ୟତି || ୦୬-୦୪
 ଯସ୍ୟାର୍ଥାସ୍ତସ୍ୟ ମିତ୍ରାଣି ଯସ୍ୟାର୍ଥାସ୍ତସ୍ୟ ବାଂଧବାଃ |
 ଯସ୍ୟାର୍ଥାଃ ସ ପୁମ୍ନାଂଲୋକେ ଯସ୍ୟାର୍ଥାଃ ସ ଚ ପଂଡିତଃ || ୦୬-୦୫
 ତାଦୃଶୀ ଜାୟତେ ବୁଦ୍ଧିର୍ବ୍ୟବସାୟୋଽପି ତାଦୃଶଃ |
 ସହାୟାସ୍ତାଦୃଶା ଏବ ଯାଦୃଶୀ ଭବିତବ୍ୟତା || ୦୬-୦୬
 କାଳଃ ପଚତି ଭୂତାନି କାଳଃ ସଂହରତେ ପ୍ରଜାଃ |
 କାଳଃ ସୁପ୍ତେଷୁ ଜାଗର୍ତ୍ତି କାଲୋ ହି ଦୁରତିକ୍ରମଃ || ୦୬-୦୭

ନ ପଶ୍ୟତି ଚ ଜହ୍ନାଂଧଃ କାମାଂଧୋ ନୈବ ପଶ୍ୟତି |
 ନଦୋଦ୍ଭଭା ନ ପଶ୍ୟତି ଅର୍ଥା ଦୋଷଂ ନ ପଶ୍ୟତି || ୦୭-୦୮
 ସ୍ୱୟଂ କର୍ମ କରୋତ୍ୟାତ୍ମନା ସ୍ୱୟଂ ତତ୍ପଲମଶ୍ଚୁତେ |
 ସ୍ୱୟଂ ଭ୍ରମତି ସଂସାରେ ସ୍ୱୟଂ ତସ୍ମାଦ୍ୱିମୁଚ୍ୟତେ || ୦୭-୦୯
 ରାଜା ରାଷ୍ଟ୍ରକୃତଂ ପାପଂ ରାଜ୍ଞଃ ପାପଂ ପୁରୋହିତଃ |
 ଭର୍ତ୍ତା ଚ ସ୍ତ୍ରୀକୃତଂ ପାପଂ ଶିଷ୍ୟପାପଂ ଗୁରୁସ୍ତଥା || ୦୭-୧୦
 ରଣକର୍ତ୍ତା ପିତା ଶତ୍ରୁର୍ମାତା ଚ ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ |
 ଭାର୍ଯ୍ୟା ରୂପବତୀ ଶତ୍ରୁଃ ପୁତ୍ରଃ ଶତ୍ରୁରପଂତିତଃ || ୦୭-୧୧
 ଲୁଚ୍ଚମର୍ଥେନ ଗୃହ୍ଣୀୟାତ୍ ସ୍ତସ୍ତମଂଜଲିକର୍ମଣା |
 ମୂର୍ଖଂ ଛଂଦୋଽନୁବୃତ୍ତ୍ୟା ଚ ଯଥାର୍ଥଘ୍ନେନ ପଂତିତମ୍ || ୦୭-୧୨
 ବରଂ ନ ରାଜ୍ୟଂ ନ କୁରାଜରାଜ୍ୟଂ
 ବରଂ ନ ମିତ୍ରଂ ନ କୁମିତ୍ରମିତ୍ରମ୍ |
 ବରଂ ନ ଶିଷ୍ୟେୟା ନ କୁଶିଷ୍ୟଶିଷ୍ୟେୟା
 ବରଂ ନ ଦାର ନ କୁଦରଦାରଃ || ୦୭-୧୩
 କୁରାଜରାଜ୍ୟେନ କୃତଃ ପ୍ରଜାସୁଖଂ
 କୁମିତ୍ରମିତ୍ରେଣ କୁତୋଽଭିନିର୍ବୃତ୍ତିଃ |
 କୁଦାରଦାରେଷୁ କୁତୋ ଗୃହେ ରତିଃ
 କୁଶିଷ୍ୟଶିଷ୍ୟମଧ୍ୟାପୟତଃ କୁତୋ ଯଶଃ || ୦୭-୧୪
 ସିଂହାଦେକଂ ବକାଦେକଂ ଶିକ୍ଷେକଦ୍ୱାରି କୁକୁଟାତ୍ |
 ବାୟସାତ୍ପଂଚ ଶିକ୍ଷେକ ଷଟ୍ଶୁନସ୍ରୀଣି ଗର୍ଦଭାତ୍ || ୦୭-୧୫
 ପ୍ରଭୃତଂ କାର୍ଯ୍ୟମଲ୍ଲଂ ବା ଯଜ୍ଞରଃ କର୍ତ୍ତୁମିଚ୍ଛତି |
 ସର୍ବବାରଂଭେଶ ତତ୍କାର୍ଯ୍ୟଂ ସିଂହାଦେକଂ ପ୍ରଚକ୍ଷତେ || ୦୭-୧୬

ଇଂଦ୍ରିୟାଣି ଚ ସଂଯମ୍ୟ ରାଗଦ୍ଵେଷବିବର୍ଜିତଃ |
 ସମଦୁଃଖସୁଖଃ ଶାଂତଃ ତତ୍ତ୍ଵଜ୍ଞଃ ସାଧୁରୁଚ୍ୟତେ || ୦୭-୧୭
 ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ଥାନଂ ଚ ମୁଦ୍ଧଂ ଚ ସଂବିଭାଗଂ ଚ ବଂଧୁଷୁ |
 ସ୍ଵୟମାକ୍ରମ୍ୟ ଭୁକ୍ତଂ ଚ ଶିକ୍ଷେକଦ୍ଵାରି କୁକୁଟାତ୍ || ୦୭-୧୮
 ଗୃହଣୈଥୁନଚାରିତ୍ଵଂ କାଳେ କାଳେ ଚ ସଂଗ୍ରହମ୍ |
 ଅପ୍ରମତ୍ତମବିଶ୍ଵାସଂ ପଂଚ ଶିକ୍ଷେକ ବାୟସାତ୍ || ୦୭-୧୯
 ବହ୍ନାଶୀ ସ୍ଵଳ୍ପସଂତୁଷ୍ଟଃ ସନିଦ୍ରୋ ଲଘୁଚେତନଃ |
 ସ୍ଵାମିଭକ୍ତଶ୍ଚ ଶୂରଶ୍ଚ ଷଡେତେ ଶ୍ଵାନତୋ ଗୁଣାଃ || ୦୭-୨୦
 ସୁଶ୍ରୀଂତୋଽପି ବହେଦ୍ଭାରଂ ଶୀତୋଷ୍ଠଂ ନ ଚ ପଶ୍ୟତି |
 ସଂତୁଷ୍ଟଶ୍ଚରତେ ନିତ୍ୟଂ ତ୍ରୀଣି ଶିକ୍ଷେକ ଗର୍ଦଭାତ୍ || ୦୭-୨୧
 ଯ ଏତାନ୍ନିଂଶତିଗୁଣାନାଚରିଷ୍ୟତି ମାନବଃ |
 କାର୍ଯ୍ୟାବସ୍ଥାସୁ ସର୍ବବାସୁ ଅଜେୟଃ ସ ଭବିଷ୍ୟତି || ୦୭-୨୨

ଅର୍ଥନାଶଂ ମନସ୍ତାପଂ ଗୃହେ ଦୁଶ୍ଚରିତାନି ଚ |
 ବଂଚନଂ ଚାପମାନଂ ଚ ମତିମାନୁ ପ୍ରକାଶୟେତ୍ || ୦୭-୦୧
 ଧନଧାନ୍ୟପ୍ରୟୋଗେଷୁ ବିଦ୍ୟାସଂଗ୍ରହଣେ ତଥା |
 ଆହାରେ ବ୍ୟବହାରେ ଚ ତ୍ୟକ୍ତଲଜ୍ଜଃ ସୁଖୀ ଭବେତ୍ || ୦୭-୦୨
 ସଂତୋଷାମୃତତୃପ୍ତାନାଂ ଯତ୍ସୁଖଂ ଶାଂତିରେବ ଚ |
 ନ ଚ ତଦ୍ଦନଲୁଚ୍ଛାନାମିତଶ୍ଚେତଶ୍ଚ ଧାବତାମ୍ || ୦୭-୦୩
 ସଂତୋଷସ୍ତ୍ରିଷୁ କର୍ତବ୍ୟଃ ସ୍ଵଦାରେ ଭୋଜନେ ଧନେ |
 ତ୍ରିଷୁ ଚୈବ ନ କର୍ତବ୍ୟୋଽଧ୍ୟୟନେ ଜପଦାନୟୋଃ || ୦୭-୦୪

ବିପ୍ରୟୋର୍ବିପ୍ରବହ୍ନୋଃ ଦଂପତ୍ୟୋଃ ସ୍ଵାମିତ୍ଵତ୍ୟୟୋଃ |
 ଅଂତରେଣ ନ ଗଂତବ୍ୟଂ ହଲସ୍ୟ ବୃଷଭସ୍ୟ ଚ || ୦୭-୦୫
 ପାଦାଭ୍ୟାଂ ନ ସ୍ଵଶେଦଗ୍ନିଂ ଗୁରୁଂ ବ୍ରାହ୍ମଣମେବ ଚ |
 ନୈବ ଗାଂ ନ କୁମାରୀଂ ଚ ନ ବୃଦ୍ଧଂ ନ ଶିଶୁଂ ତଥା || ୦୭-୦୬
 ଶକଟଂ ପଂଚହସ୍ତେନ ଦଶହସ୍ତେନ ବାଜିନମ୍ |
 ଗଜଂ ହସ୍ତସହସ୍ତେଣ ଦେଶତ୍ୟାଗେନ ଦୁର୍ଜନମ୍ || ୦୭-୦୭
 ହସ୍ତୀ ଅଂକୁଶମାତ୍ରେଣ ବାଜୀ ହସ୍ତେନ ତାତ୍ୟତେ |
 ଶୃଂଗୀ ଲଗୁତହସ୍ତେନ ଖଞ୍ଜହସ୍ତେନ ଦୁର୍ଜନଃ || ୦୭-୦୮
 ତୁଷ୍ୟଂତି ଭୋଜନେ ବିପ୍ରା ମୟୂରା ଘନଗର୍କଜିତେ |
 ସାଧବଃ ପରସଂପତ୍ନୌ ଖଲାଃ ପରବିପତ୍ନିଷୁ || ୦୭-୦୯
 ଅନୁଲୋମେନ ବଲିନଂ ପ୍ରତିଲୋମେନ ଦୁର୍ଜନମ୍ |
 ଆତ୍ମତୁଲ୍ୟବଳଂ ଶତ୍ରୁଂ ବିନୟେନ ବଲେନ ବା || ୦୭-୧୦
 ବାହୁବୀର୍ୟଂ ବଳଂ ରାଜ୍ଞାଂ ବ୍ରହ୍ମଣୋ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ବଳୀ |
 ରୂପୟୌବନମାଧୁର୍ୟଂ ସ୍ତ୍ରୀଣାଂ ବଳମନୁଭମମ୍ || ୦୭-୧୧
 ନାତ୍ୟଂତଂ ସରଲୈର୍ଭାବ୍ୟଂ ଗତ୍ଵା ପଶ୍ୟ ବନସ୍ଥଳୀମ୍ |
 ଛିଦ୍ୟଂତେ ସରଲାସ୍ତତ୍ର କୁକ୍କାସ୍ତ୍ରୈଷ୍ଠଂତି ପାଦପାଃ || ୦୭-୧୨
 ଯତ୍ରୋଦକଂ ତତ୍ର ବସଂତି ହଂସା-
 ସ୍ତଥୈବ ଶୁଷ୍କଂ ପରିବର୍ଜୟନ୍ତି |
 ନ ହଂସତୁଲ୍ୟେନ ନରେଣ ଭାବ୍ୟଂ
 ପୁନସ୍ତ୍ୟଜଂତଃ ପୁନରାଶ୍ରୟନ୍ତେ || ୦୭-୧୩
 ଉପାର୍ଜିତାନାଂ ବିଭାନାଂ ତ୍ୟାଗ ଏବ ହି ରକ୍ଷଣମ୍ |
 ତତାଗୋଦରସଂସ୍ଥାନାଂ ପରୀବାହ ଇବାଂଭସାମ୍ || ୦୭-୧୪

ଯସ୍ୟାର୍ଥାସ୍ତସ୍ୟ ମିତ୍ରାଣି ଯସ୍ୟାର୍ଥାସ୍ତସ୍ୟ ବାଂଘବାଃ |
 ଯସ୍ୟାର୍ଥାଃ ସ ପୁମ୍ନାଲୋକେ ଯସ୍ୟାର୍ଥାଃ ସ ଚ ପଂଡିତଃ || ୦୭-୧୫
 ସ୍ଵରଂଗସ୍ଥିତାନାମିହ ଜୀବଲୋକେ
 ଚତ୍ଵାରି ଚିହ୍ନାନି ବସଂତି ଦେହେ |
 ଦାନପ୍ରସଂଗୋ ମଧୁରା ଚ ବାଣୀ
 ଦେବାର୍ଚନଂ ବ୍ରାହ୍ମଣତରପଣଂ ଚ || ୦୭-୧୬
 ଅତ୍ୟଂତକୋପଃ କରୁକା ଚ ବାଣୀ
 ଦରିଦ୍ରତା ଚ ସ୍ଵଜନେଷୁ ବୈରମ୍ |
 ନୀଚପ୍ରସଂଗଃ କୁଲହୀନସେବା
 ଚିହ୍ନାନି ଦେହେ ନରକସ୍ଥିତାନାମ୍ || ୦୭-୧୭
 ଗମ୍ୟତେ ଯଦି ମୃଗେଂଦ୍ରମଂଦିରଂ
 ଲଭ୍ୟତେ କରକପାଳମୌକ୍ତିକମ୍ |
 ଜଂବୁକାଲୟଗତେ ଚ ପ୍ରାପ୍ୟତେ
 ବତ୍ସପୁଞ୍ଜଖରଚରମଖଂଡନମ୍ || ୦୭-୧୮
 ଶୁନଃ ପୁଞ୍ଜମିବ ବ୍ୟର୍ଥଂ ଜୀବିତଂ ବିଦ୍ୟୟା ବିନା |
 ନ ଗୁହ୍ୟଗୋପନେ ଶକ୍ତଂ ନ ଚ ଦଂଶନିବାରଣେ || ୦୭-୧୯
 ବାଚାଂ ଶୌଚଂ ଚ ମନସଃ ଶୌଚମିଂଦ୍ରିୟନିଗ୍ରହଃ |
 ସର୍ବଭୃତଦୟାଶୌଚମେତଲ୍ଲୌଚଂ ପରାର୍ଥନାମ୍ || ୦୭-୨୦
 ପୁଷ୍ପେ ଗଂଧଂ ତିଳେ ତୈଳଂ କାଷ୍ଠଠେଽଗ୍ନିଂ ପୟସି ଘୃତମ୍ |
 ଇନ୍ଦ୍ରିୟାଣି ଗୁଡ଼ଂ ତଥା ଦେହେ ପଶ୍ୟାଦ୍ମାନଂ ବିବେକତଃ || ୦୭-୨୧

ଅଧମା ଧନମିଚ୍ଛଂତି ଧନମାନୌ ଚ ମଧ୍ୟମାଃ |
 ଉତ୍ତମା ମାନମିଚ୍ଛଂତି ମାନୋ ହି ମହତାଂ ଧନମ୍ || ୦୮-୦୧
 ଇନ୍ଦ୍ରାପଃ ପଲୋ ମୂଳଂ ତାଂବୂଳଂ ଫଳମୌଷଧମ୍ |
 ଭକ୍ଷୟିତ୍ସାପି କରତବ୍ୟାଃ ସ୍ନାନଦାନାଦିକାଃ କ୍ରିୟାଃ || ୦୮-୦୨
 ଦୀପୋ ଭକ୍ଷୟତେ ଧ୍ୱାଂତଂ କଞ୍ଜଳଂ ଚ ପ୍ରସୂୟତେ |
 ଯଦନ୍ ଭକ୍ଷୟତେ ନିତ୍ୟଂ ଜାୟତେ ତାଦୃଶୀ ପ୍ରଜା || ୦୮-୦୩
 ବିଭଂ ଦେହି ଗୁଣାନ୍ନିତେଷୁ ମତିମନ୍ନାନ୍ୟତ୍ର ଦେହି କ୍ୱଚିତ୍
 ପ୍ରାପ୍ତଂ ବାରିନିଧେରଜଳଂ ଘନମୁଖେ ମାଧୁର୍ୟୟୁକ୍ତଂ ସଦା |
 ଜୀର୍ଣ୍ଣାବରଜଂଗମାଂଶୁ ସକଲ୍ମସଂଜୀବ୍ୟ ଭୂମଂତଳଂ
 ଭୂୟଃ ପଶ୍ୟ ତଦେବ କୋଟିଗୁଣିତଂ ଗଚ୍ଛଂତମଂଭୋନିଧୁମ୍ || ୦୮-୦୪
 ଚାଂଡାଲାନାଂ ସହସ୍ରୈଶ୍ଚ ସୁରିଭିକ୍ଷୁଦ୍ୱୟରଶିଭିଃ |
 ଏକୋ ହି ଯବନଃ ପ୍ରୋକ୍ତୋ ନ ନୀଚୋ ଯବନାତ୍ପରଃ || ୦୮-୦୫
 ତୈଲାଭ୍ୟଂଗେ ଚିତାଧୂମେ ମୈଥୁନେ କ୍ଷୌରକରମଣି |
 ତାବଦ୍ଭବତି ଚାଂଡାଲୋ ଯାବତ୍ସ୍ନାନଂ ନ ଚାଚରେତ୍ || ୦୮-୦୬
 ଅଜୀର୍ଣ୍ଣେ ଭେଷଜଂ ବାରି ଜୀର୍ଣ୍ଣେ ବାରି ବଳପ୍ରଦମ୍ |
 ଭୋଜନେ ଚାମୃତଂ ବାରି ଭୋଜନାଂତେ ବିଷାପହମ୍ || ୦୮-୦୭
 ହତଂ ଜ୍ଞାନଂ କ୍ରିୟାହୀନଂ ହତଶ୍ଚାଜ୍ଞାନତୋ ନରଃ |
 ହତଂ ନିର୍ଣ୍ଣାୟକଂ ସୈନ୍ୟଂ ସ୍ତ୍ରୀୟୋ ନଷ୍ଟା ହ୍ୟଭରତୃକାଃ || ୦୮-୦୮
 ବୃଦ୍ଧକାଲେ ମୃତା ଭାର୍ଯ୍ୟା ବଂଧୁହସ୍ତଗତଂ ଧନମ୍ |
 ଭୋଜନଂ ଚ ପରାଧୀନଂ ତିସ୍ରଃ ପୁଂସାଂ ବିତଂବନାଃ || ୦୮-୦୯
 ନାଗ୍ନିହୋତ୍ରଂ ବିନା ବେଦା ନ ଚ ଦାନଂ ବିନା କ୍ରିୟା |
 ନ ଭାବେନ ବିନା ସିଦ୍ଧିସ୍ତସ୍ମାଦ୍ଭାବୋ ହି କାରଣମ୍ || ୦୮-୧୦

ନ ଦେବୋ ବିଦ୍ୟତେ କାଷ୍ଠେ ନ ପାଷାଣେ ନ ମୃଗ୍ଣୟେ ।
 ଭାବେ ହି ବିଦ୍ୟତେ ଦେବସ୍ତସ୍ମାଦଭାବୋ ହି କାରଣମ୍ ॥ ୦୮-୧୧
 କାଷ୍ଠପାଷାଣଧାତୁନାଂ କୃତ୍ୱା ଭାବେନ ସେବନମ୍ ।
 ଶ୍ରଦ୍ଧା ଚ ତଥା ସିଦ୍ଧିସ୍ତସ୍ୟ ବିଷ୍ଣୁପ୍ରସାଦତଃ ॥ ୦୮-୧୨
 ଶାଂତିତୁଲ୍ୟଂ ତପୋ ନାସ୍ତି ନ ସଂତୋଷାତ୍ପରଂ ସୁଖମ୍ ।
 ଅପତ୍ୟଂ ଚ କଲତ୍ରଂ ଚ ସତାଂ ସଂଗତିରେବ ଚ ॥ ୦୮-୧୪
 ଗୁଣୋ ଭୂଷୟତେ ରୂପଂ ଶୀଳଂ ଭୂଷୟତେ କୁଳମ୍ ।
 ପ୍ରାସାଦଶିଖରସ୍ତୋଽପି କାକଃ କିଂ ଗରୁଡାୟତେ ॥ ୦୮-୧୫
 ନିରଂଗୁଣସ୍ୟ ହତଂ ରୂପଂ ଦୁଃଶୀଳସ୍ୟ ହତଂ କୁଳମ୍ ।
 ଅସିଦ୍ଧସ୍ୟ ହତା ବିଦ୍ୟା ହ୍ୟଭୋଗେନ ହତଂ ଧନମ୍ ॥ ୦୮-୧୬
 ଶୁଦ୍ଧଂ ଭୂମିଗତଂ ତୋୟଂ ଶୁଦ୍ଧା ନାରୀ ପତିବ୍ରତା ।
 ଶୁଚିଃ କ୍ଷେମକରୋ ରାଜା ସଂତୋଷୋ ବ୍ରାହ୍ମଣଃ ଶୁଚିଃ ॥ ୦୮-୧୭
 ଅସଂତୁଷ୍ଟା ଦ୍ୱିଜା ନଷ୍ଟାଃ ସଂତୁଷ୍ଟାଶ୍ଚ ମହୀଭୃତଃ ।
 ସଲଜ୍ଜା ଗଣିକା ନଷ୍ଟା ନିରଂଜାଶ୍ଚ କୁଳାଂଗନା ॥ ୦୮-୧୮
 କିଂ କୁଲେନ ବିଶାଳେନ ବିଦ୍ୟାହୀନେନ ଦେହିନାମ୍ ।
 ଦୁଷ୍ଟୁଲଂ ଚାପି ବିଦୁଷୋ ଦେବୈରପି ସ ପୂଜ୍ୟତେ ॥ ୦୮-୧୯
 ବିଦ୍ମନ୍ପ୍ରଶସ୍ୟତେ ଲୋକେ ବିଦ୍ୱାନ୍ ସର୍ବତ୍ର ପୂଜ୍ୟତେ ।
 ବିଦ୍ୟୟା ଲଭତେ ସର୍ବଂ ବିଦ୍ୟା ସର୍ବତ୍ର ପୂଜ୍ୟତେ ॥ ୦୮-୨୦
 ରଣକର୍ତା ପିତା ଶତ୍ରୁରମାତା ଚ ବ୍ୟଭିଚାରିଣୀ ।
 ଭାର୍ଯ୍ୟା ରୂପବତୀ ଶତ୍ରୁଃ ପୁତ୍ରଃ ଶତ୍ରୁରପଂଡିତଃ ॥ ୦୮-୨୧
 ମାଂସଭକ୍ଷ୍ୟଃ ସୁରାପାନୈର୍ମୁଖୈଶ୍ଚାକ୍ଷରବରଜିତୈଃ ।
 ପଶୁଭିଃ ପୁରୁଷାକାରେର୍ଭାରାକ୍ରାଂତା ହି ମେଦିନୀ ॥ ୦୮-୨୨

ଅନ୍ଧହୀନୋ ଦହେଦ୍ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ମଂତ୍ରହୀନଶ୍ଚ ରତ୍ନିଜଃ |
ୟଜମାନଂ ଦାନହୀନୋ ନାସ୍ତି ଯଜ୍ଞସମୋ ରିପୁଃ || ୦୮-୨୩

ମୁକ୍ତିମିଚ୍ଛସି ଚେତ୍ତାତ ବିଷୟାନ୍ନିଷବତ୍ସଜ |
କ୍ଷମାର୍ଜକବଦୟାଶୈଚଂ ସତ୍ୟଂ ପୀୟୂଷବତ୍ପିବ || ୦୯-୦୧

ପରସ୍ପରସ୍ୟ ମରମାଣି ଯେ ଭାଷଂତେ ନରାଧମାଃ |
ତ ଏବ ବିଲୟଂ ଯାଂତି ବଲ୍ଲୀକୋଦରସରପବତ୍ || ୦୯-୦୨

ଗଂଧଃ ସୁବର୍ଣ୍ଣେ ଫଳମିକ୍ଷୁଦଂତେ
ନାକରି ପୁଷ୍ପଂ ଖଲୁ ଚଂଦନସ୍ୟ |

ବିଦ୍ଵାନଧନାତ୍ୟଶ୍ଚ ନୃପଶ୍ଚିରାୟୁଃ
ଧାତୁଃ ପୁରା କୋଽପି ନ ବୁଦ୍ଧିଦୋଽଭୁତ୍ || ୦୯-୦୩

ସର୍ବୈଷଧୀନାମମୃତା ପ୍ରଧାନା
ସର୍ବେଷୁ ସୌଖ୍ୟେଷ୍ଠଶନଂ ପ୍ରଧାନମ୍ |

ସର୍ବେଂଦ୍ରିୟାଣାଂ ନୟନଂ ପ୍ରଧାନଂ
ସର୍ବେଷୁ ଗାତ୍ରେଷୁ ଶିରଃ ପ୍ରଧାନମ୍ || ୦୯-୦୪

ଦୂତୋ ନ ସଂଚରତି ଖେ ନ ଚଲେଜ ବାର୍ତ୍ତା
ପୁରବଂ ନ ଜଲ୍ଲିତମିଦଂ ନ ଚ ସଂଗମୋଽସ୍ତି |

ବ୍ୟୋମ୍ନି ସ୍ଥିତଂ ରବିଶାଶିଗ୍ରହଣଂ ପ୍ରଶସ୍ତଂ
ଜାନାତି ଯୋ ଦ୍ଵିଜବରଃ ସ କଥଂ ନ ବିଦ୍ଵାନ୍ || ୦୯-୦୫

ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ସେବକଃ ପାଂଥଃ କ୍ଷୁଧାର୍ତ୍ତୋ ଭୟକାତରଃ |
ଭାଂଡାରୀ ପ୍ରତିହାରୀ ଚ ସପ୍ତ ସୁପ୍ତପ୍ରବୋଧୟେତ୍ || ୦୯-୦୬

ଅହିଂ ନୃପଂ ଚ ଶାର୍ଦୂଳଂ ବୃଦ୍ଧଂ ଚ ବାଲକଂ ତଥା ।
 ପରଶ୍ଚାନଂ ଚ ମୂର୍ଖଂ ଚ ସପ୍ତ ସୁପ୍ତାନ୍ ବୋଧୟେତ୍ ॥ ୦୯-୦୭
 ଅର୍ଧାଧୀତାଶ୍ଚ ଯୈର୍ବେଦାସ୍ତଥା ଶୂଦ୍ରାନ୍ନଭୋଜନାଃ ।
 ତେ ହିଜାଃ କିଂ କରିଂଷ୍ୟଂତି ନିର୍ବିଷା ଇବ ପନଗାଃ ॥ ୦୯-୦୮
 ଯସ୍ମିନ୍ନୁଷ୍ଟଚେ ଭୟଂ ନାସ୍ତି ତୁଷ୍ଟଚେ ନୈବ ଧନାଗମଃ ।
 ନିଗ୍ରହୋଽନୁଗ୍ରହୋ ନାସ୍ତି ସ ରୁଷ୍ଟଃ କିଂ କରିଷ୍ୟତି ॥ ୦୯-୦୯
 ନିର୍ବିଷେଣାପି ସର୍ବପେଶ କରତବ୍ୟା ମହତୀ ପଂଶା ।
 ବିଷମସ୍ତୁ ନ ଚାପ୍ୟସ୍ତୁ ଘଟାଟୋପୋ ଭୟଂକରଃ ॥ ୦୯-୧୦
 ପ୍ରାତରଦ୍ୟୁତପ୍ରସଂଗେନ ମଧ୍ୟାହ୍ନେ ସ୍ତ୍ରୀପ୍ରସଂଗତଃ ।
 ରାତ୍ରୌ ଚୌରପ୍ରସଂଗେନ କାଲୋ ଗଚ୍ଛଂତି ଧୀମତାମ୍ ॥ ୦୯-୧୧
 ସ୍ୱହସ୍ତଗ୍ରଥୂତା ମାଳା ସ୍ୱହସ୍ତଘୃଷ୍ଟଚତଂଦନମ୍ ।
 ସ୍ୱହସ୍ତଲିଖିତଂ ସ୍ତୋତ୍ରଂ ଶକ୍ରସ୍ୟାପି ଶ୍ରିୟଂ ହରେତ୍ ॥ ୦୯-୧୨
 ଇକ୍ଷୁଦଂତାସ୍ତିଲାଃ ଶୂଦ୍ରାଃ କାଂତା ହେମ ଚ ମେଦିନୀ ।
 ଚଂଦନଂ ଦଧ୍ୱ ଡାଂବୁଲଂ ମର୍ଦ୍ଦନଂ ଗୁଣବର୍ଧନମ୍ ॥ ୦୯-୧୩
 ଦହ୍ୟମାନାଃ ସୁତୀକ୍ରେଶ ନୀଚାଃ ପରୟଶୋଽର୍ଜନିନା
 ଅଶିକ୍ତାସ୍ତତ୍ପଦଂ ଗଂତୁଂ ତତୋ ନିଂଦାଂ ପ୍ରକୃର୍ବତେ ।
 ଦରିଦ୍ରତା ଧୀରତୟା ବିରାଜତେକୁବସ୍ତତା ଶୁଭ୍ରତୟା ବିରାଜତେ
 କଦଳତା ଚୋଷ୍ଟତୟା ବିରାଜତେ କୁରୁପତା ଶୀଳତୟା ବିରାଜତେ
 ॥୦୯-୧୪

ଧନହୀନୋ ନ ହୀନଶ୍ଚ ଧନିକଃ ସ ସୁନିଶ୍ଚୟଃ |
 ବିଦ୍ୟାରତ୍ନେନ ହୀନୋ ଯଃ ସ ହୀନଃ ସର୍ବବସ୍ତୁଷୁ || ୧୦-୦୧
 ଦୃଷ୍ଟିପୂତଂ ନ୍ୟସେତ୍ପାଦଂ ବସ୍ତୁପୂତଂ ପିବେଜ୍ଜଲମ୍ |
 ଶାସ୍ତ୍ରପୂତଂ ବଦେଦ୍ରାଜ୍ୟଃ ମନଃପୂତଂ ସମାତରେତ୍ || ୧୦-୦୨
 ସୁଖାର୍ଥୀ ଚେତ୍ତ୍ୟଜେଦ୍ଵିଦ୍ୟାଂ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ଚେତ୍ତ୍ୟଜେତ୍ସୁଖମ୍ |
 ସୁଖାର୍ଥନଃ କୁତୋ ବିଦ୍ୟା ସୁଖଂ ବିଦ୍ୟାର୍ଥନଃ କୁତଃ || ୧୦-୦୩
 କବୟଃ କିଂ ନ ପଶ୍ୟଂତି କିଂ ନ ଭକ୍ଷଂତି ବାୟସାଃ |
 ମଦ୍ୟପାଃ କିଂ ନ ଜଲ୍ଘଂତି କିଂ ନ କୁର୍ବଂତି ଯୋଷିତଃ || ୧୦-୦୪
 ରଂକଂ କରୋତି ରାଜାନଂ ରାଜାନଂ ରଂକମେବ ଚ |
 ଧନିନଂ ନିରଧନଂ ଚୈବ ନିରଧନଂ ଧନିନଂ ବିଧୁଃ || ୧୦-୦୫
 ଲୁଚ୍ଛାନାଂ ଯାତକଃ ଶତ୍ରୁର୍ମୁରୁଖାନାଂ ବୋଧକୋ ରିପୁଃ |
 ଜାରସ୍ରୀଣାଂ ପତିଃ ଶତ୍ରୁଶ୍ଚୈରାଣାଂ ଚନ୍ଦ୍ରମା ରିପୁଃ || ୧୦-୦୬
 ଯେଷାଂ ନ ବିଦ୍ୟା ନ ତପୋ ନ ଦାନଂ
 ଜ୍ଞାନଂ ନ ଶୀଳାଂ ନ ଗୁଣୋ ନ ଧର୍ମଃ |
 ତେ ମର୍ତ୍ତ୍ୟଲୋକେ ଭୁବି ଭାରଭୂତା
 ମନୁଷ୍ୟରୂପେଣ ମୃଗାଶ୍ଚରଂତି || ୧୦-୦୭
 ଅଂତଃସାରବିହୀନାନାମୁପଦେଶୋ ନ ଜାୟତେ |
 ମଲୟାତଲସଂସର୍ଗାନ୍ ବେଶୁଶ୍ଚଂଦନାୟତେ || ୧୦-୦୮
 ଯସ୍ୟ ନାସ୍ତି ସ୍ଵୟଂ ପ୍ରଜ୍ଞା ଶାସ୍ତ୍ରଂ ତସ୍ୟ କରୋତି କିମ୍ |
 ଲୋଚନାଭ୍ୟାଂ ବିହୀନସ୍ୟ ଦର୍ପଣଃ କିଂ କରିଷ୍ୟତି || ୧୦-୦୯
 ଦୁର୍ଜନଂ ସଜ୍ଜନଂ କର୍ତ୍ତୁମୁପାୟୋ ନହି ଭୂତଲେ |
 ଅପାନଂ ଶାତଧା ଧୈତଂ ନ ଶ୍ରେଷ୍ଠଂନିଂଦ୍ରିୟଂ ଭବେତ୍ || ୧୦-୧୦

ଆପ୍ତଦ୍ୱେଷାଦ୍ଭବେନ୍ଦୁତ୍ୟଃ ପରଦ୍ୱେଷାଦ୍ଭବେନ୍ଦୁତ୍ୟଃ |

ରାଜଦ୍ୱେଷାଦ୍ଭବେନ୍ଦୁତ୍ୟଃ ବ୍ରହ୍ମଦ୍ୱେଷାଦ୍ଭବେନ୍ଦୁତ୍ୟଃ || ୧୦-୧୧

ବରଂ ବନଂ ବ୍ୟାଘ୍ରଗଜେଂଦ୍ରସେବିତଂ

ଦୁମାଲୟଂ ପତ୍ରଫଳାଂବୁସେବନମ୍ |

ତୃଣେଷୁ ଶୟ୍ୟା ଶତଜୀରଣବଳ୍ଲଳଂ

ନ ବଂଧୁମଧ୍ୟେ ଧନହୀନଜୀବନମ୍ || ୧୦-୧୨

ବିପ୍ରୋ ବୃକ୍ଷସ୍ତସ୍ୟ ମୂଳଂ ଚ ସଂଧା

ବେଦଃ ଶାଖା ଧର୍ମକର୍ମାଣି ପତ୍ରମ୍ |

ତସ୍ମାନ୍ମୂଳଂ ଯଦ୍ଭଗୋ ରକ୍ଷଣୀୟଂ

ହିନେ ମୂଳେ ନୈବ ଶାଖା ନ ପତ୍ରମ୍ || ୧୦-୧୩

ମାତା ଚ କମଳା ଦେବୀ ପିତା ଦେବୋ ଜନାର୍ଦ୍ଦନଃ |

ବାଂଧବା ବିଷ୍ଣୁଭକ୍ତାଶ୍ଚ ସ୍ୱଦେଶୋ ଭୁବନତ୍ରୟମ୍ || ୧୦-୧୪

ଏକବୃକ୍ଷସମାରୂଢା ନାନାବର୍ଣ୍ଣା ବିହଂଗମାଃ |

ପ୍ରଭାତେ ଦିକ୍ଷୁ ଦଶସୁ ଯାଂତି କା ତତ୍ର ବେଦନା || ୧୦-୧୫

ବୁଦ୍ଧିରୂପସ୍ୟ ବଳଂ ତସ୍ୟ ନିରୁଦ୍ଧେଶ୍ଚ କୁତୋ ବଳମ୍ |

ବନେ ସିଂହୋ ଯଦୋଦ୍ଭବଃ ମଶାକେନ ନିପାତିତଃ || ୧୦-୧୬

କା ଚିଂତା ମମ ଜୀବନେ ଯଦି ହରିରବିଶ୍ୱଂଭରୋ ଗାୟତେ

ନୋ ଚେଦରଭକଜୀବନାୟ ଜନନୀସ୍ତନ୍ୟଂ କଥଂ ନିର୍ମମେ |

ଇତ୍ୟାଲୋଚ୍ୟ ମୁହୁର୍ମୁହୁର୍ଯଦୁପତେ ଲକ୍ଷ୍ମୀପତେ କେବଳଂ

ଭୃତ୍ପାଦାଂବୁଜସେବନେନ ସତତଂ କାଲୋ ମୟା ନୀୟତେ || ୧୦-୧୭

ଗୀର୍ବାଣବାଣୀଷ୍ଠ ବିଶିଷ୍ଟବୁଦ୍ଧି-

ସ୍ତଥାପି ଭାଷାଂତରଲୋକୁପୋଽହମ୍ ।

ୟଥା ସୁଧାୟାମମରେଷୁ ସତ୍ୟାଂ

ସ୍ଵରଗାଂଗନାନାମଧରାସବେ ରୁଚିଃ ॥ ୧୦-୧୮

ଅନ୍ନାଦଶଗୁଣଂ ପିଷ୍ଟଂ ପିଷ୍ଟାଦଶଗୁଣଂ ପୟଃ ।

ପୟସୋଽଷ୍ଟଗୁଣଂ ମାଂସାଂ ମାଂସାଦଶଗୁଣଂ ଘୃତମ୍ ॥ ୧୦-୧୯

ଶୋକେନ ରୋଗା ବର୍ଧ୍ୟଂତେ ପୟସା ବର୍ଧ୍ୟତେ ତନ୍ନୁଃ ।

ଘୃତେନ ବର୍ଧ୍ୟତେ ବୀର୍ୟଂ ମାଂସାହ୍ନାଂସଂ ପ୍ରବର୍ଧ୍ୟତେ ॥ ୧୦-୨୦

ଦାତୃଦ୍ଵଂ ପ୍ରିୟବକ୍ତୃଦ୍ଵଂ ଧୀରଦ୍ଵମୁଚିତଜ୍ଞତା ।

ଅଭ୍ୟାସେନ ନ ଲଭ୍ୟଂତେ ଚତ୍ଵାରଃ ସହଜା ଗୁଣାଃ ॥ ୧୧-୦୧

ଆତ୍ମବର୍ତ୍ତନଂ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ପରବର୍ତ୍ତନଂ ସମାଶ୍ରୟେତ୍ ।

ସ୍ଵୟମେବ ଲୟଂ ଯାତି ଯଥା ରାଜାନ୍ୟଧରମତଃ ॥ ୧୧-୦୨

ହସ୍ତୀ ସ୍ଫୁଲତନ୍ନୁଃ ସ ଚାଂକୁଶବଶଃ କିଂ ହସ୍ତିମାତ୍ରୋଽଂକୁଶୋ

ଦୀପେ ପ୍ରଜ୍ଵଳିତେ ପ୍ରଶଶ୍ୟତି ତମଃ କିଂ ଦୀପମାତ୍ରଂ ତମଃ ।

ବଜ୍ଞେଶାପି ହତାଃ ପତଂତି ଗିରୟଃ କିଂ ବଜ୍ରମାତ୍ରଂ ନଗା-

ସ୍ତେଜୋ ଯସ୍ୟ ବିରାଜତେ ସ ବଲଭ୍ଫୁଲ୍ଲେଷୁ କଃ ପ୍ରତ୍ୟୟଃ ॥ ୧୧-୦୩

କଲୌ ଦଶସହସ୍ରାଣି ହରିଷ୍ଠ୍ୟଜତି ମେଦିନୀମ୍ ।

ତଦର୍ଧଂ ଜାହ୍ନବୀତୋୟଂ ତଦର୍ଧଂ ଗ୍ରାମଦେବତାଃ ॥ ୧୧-୦୪

ଗୃହାସକ୍ରସ୍ୟ ନୋ ବିଦ୍ୟା ନୋ ଦୟା ମାଂସଭୋଜିନଃ ।

ଦ୍ରବ୍ୟଲୁଚ୍ଛସ୍ୟ ନୋ ସତ୍ୟଂ ସ୍ତ୍ରେଣସ୍ୟ ନ ପବିତ୍ରତା ॥ ୧୧-୦୫

ନ ଦୁର୍ଜନଃ ସାଧୁଦଶାମୁପୈତି

ବହୁପ୍ରକାରୈରପି ଶିକ୍ଷ୍ୟମାଣଃ ।

ଆତ୍ମଲକ୍ଷ୍ମିଃ ପୟସା ଘୃତେନ

ନ ନିଂବବୃକ୍ଷୋ ମଧୁରଭମେତି ॥ ୧୧-୦୬

ଅଂତରଗତମଲୋ ଦୁଷ୍ଟଂସ୍ତୀର୍ଥସ୍ନାନଶତୈରପି ।

ନ ଶୁଧତି ଯଥା ଭାଂତଂ ସୁରାୟା ଦାହିତଂ ଚ ସତ୍ ॥ ୧୧-୦୭

ନ ବେଢ଼ି ଯୋ ଯସ୍ୟ ଗୁଣପ୍ରକରଂ

ସ ତଂ ସଦା ନିଂଦତି ନାତ୍ର ଚିତ୍ରମ୍ ।

ୟଥା କିରାତୀ କରକ୍ଷୁଭଲକ୍ଷ୍ମୀଂ

ମୁକ୍ତାଂ ପରିତ୍ୟଜ୍ୟ ବିଭରତି ଗୁଂଜାମ୍ ॥ ୧୧-୦୮

ୟେ ତୁ ସଂବତ୍ସରଂ ପୂର୍ଣ୍ଣଂ ନିତ୍ୟଂ ମୌନେନ ଭ୍ରଂଜତେ ।

ୟୁଗକୋଟିସହସ୍ରଂ ତୈଃ ସ୍ମରଗଲୋକେ ମହୀୟତେ ॥ ୧୧-୦୯

କାମକ୍ରୋଧୌ ତଥା ଲୋଭଂ ସ୍ଵାଦୁଶ୍ଚଂଗାରକୌତୁକେ ।

ଅତିନିଦ୍ରାତିସେବେ ଚ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ହ୍ୟସ୍ତ ବରଜୟେତ୍ ॥ ୧୧-୧୦

ଅକୃଷ୍ଟଫଳମୂଲାନି ବନବାସରତିଃ ସଦା ।

କୁରୁତେଽହରହଃ ଶ୍ରୀକ୍ଷମୃଷିର୍ବିପ୍ରଃ ସ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୧-୧୧

ଏକାହାରେଣ ସଂତୁଷ୍ଟଃ ସର୍କ୍ମର୍ମନିରତଃ ସଦା ।

ରତୁକାଲାଭିଗାମୀ ଚ ସ ବିପ୍ରୋ ଦ୍ଵିଜ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୧-୧୨

ଲୌକିକେ କର୍ମଣି ରତଃ ପଶୁନାଂ ପରିପାଳକଃ ।

ବାଣିଜ୍ୟକୃଷିକର୍ମା ଯଃ ସ ବିପ୍ରୋ ବୈଶ୍ୟ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୧-୧୩

ଲାକ୍ଷାଦିତୈଳନୀଳାନାଂ କୌସୁଂଭମଧୁସର୍ପିଷାମ୍ ।

ବିକ୍ରେତା ମଦ୍ୟମାଂସାନାଂ ସ ବିପ୍ରଃ ଶୂଦ୍ର ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୧-୧୪

ପରକାର୍ଯ୍ୟବିହୀନତା ଚ ଦାଞ୍ଜିକଃ ସ୍ଵାର୍ଥସାଧକଃ ।

ଛଳୀ ହେଷୀ ମୃଦୁଃ କୁରୋ ବିପ୍ରୋ ମାର୍ଜାର ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୧-୧୫

ବାପୀକୃପତତାଗାନାମାରାମସୁରବେଶ୍ଵନାମ୍ ।

ଉଚ୍ଛେଦନେ ନିରାଶଂକଃ ସ ବିପ୍ରୋ ମ୍ଲେଷ୍ଠ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୧-୧୬

ଦେବଦ୍ରବ୍ୟଂ ଗୁରୁଦ୍ରବ୍ୟଂ ପରଦାରାଭିମର୍ଶନମ୍ ।

ନିର୍ବାହଃ ସର୍ବଭୂତେଷୁ ବିପ୍ରଶ୍ଵାଂତାଲ ଉଚ୍ୟତେ ॥ ୧୧-୧୭

ଦେୟଂ ଭୋଜ୍ୟଧନଂ ଧନଂ ସୁକୃତିଭିର୍ନୋ ସଂଚୟସ୍ତସ୍ୟ ବୈ

ଶ୍ରୀକର୍ଣ୍ଣସ୍ୟ ବଲେଶୁ ବିକ୍ରମପତେରଦ୍ୟାପି କୀର୍ତ୍ତିଃ କ୍ଷିତା ।

ଅସ୍ମାକଂ ମଧୁଦାନଭୋଗରହିତଂ ନାଥଂ ଚିରାତ୍ସଂଚିତଂ

ନିର୍ବାଣାଦିତି ନୈଜପାଦୟୁଗଳଂ ଧର୍ଷଂତ୍ୟହୋ ମକ୍ଷିକାଃ ॥ ୧୧-୧୮

ସାନଂଦଂ ସଦନଂ ସୁତାସୁ ସୁଧୂୟଃ କାଂତା ପ୍ରିୟାଲାପିନୀ

ଇଚ୍ଛାପୂର୍ତ୍ତିଧନଂ ସ୍ଵୟୋଷିତି ରତିଃ ସ୍ଵାଜ୍ଞାପରାଃ ସେବକାଃ ।

ଆତିଥ୍ୟଂ ଶିବପୂଜନଂ ପ୍ରତିଦିନଂ ମିଷ୍ଟାନ୍ନପାନଂ ଗୃହେ

ସାଧୋଃ ସଂଗମୁପାସତେ ଚ ସତତଂ ଧନେ୍ୟା ଗୃହସ୍ତାଶ୍ରମଃ ॥ ୧୨-୦୧

ଆର୍ତ୍ତେଷୁ ବିପ୍ରେଷୁ ଦୟାନ୍ୱିତଶୁ

ୟଚ୍ଛୁଦୟା ସ୍ଵଳ୍ପମୁପୈତି ଦାନମ୍ ।

ଅନଂତପାରମୁପୈତି ରାଜନ୍

ୟଦ୍ଵୀୟତେ ତନ୍ନ ଲଭେଦ୍ଵିଜେଭ୍ୟଃ ॥ ୧୨-୦୨

ସତ୍ସଂଗାଦ୍ଭବତି ହି ସାଧୁନା ଖଲାନାଂ

ସାଧୁନାଂ ନ ହି ଖଲସଂଗତଃ ଖଲଭ୍ୟମ୍ ।

ଆମୋଦଂ କୁସୁମଭବଂ ମୃଦେବ ଧତ୍ତେ

ମୃଦ୍ଗଂଧଂ ନହି କୁସୁମାନି ଧାରୟନ୍ତି ॥ ୧୨-୦୭

ସାଧୁନାଂ ଦର୍ଶନଂ ପୁଣ୍ୟଂ ତୀରଥଭୂତା ହି ସାଧବଃ ।

କାଲେନ ଫଳତେ ତୀରଥଂ ସଦ୍ୟଃ ସାଧୁସମାଗମଃ ॥ ୧୨-୦୮

ବିପ୍ରାସ୍ନିନଗରେ ମହାନୁଥୟ କଷ୍ଟାଲଦ୍ରୁମାଣାଂ ଗଣଃ

କୋ ଦାତା ରଜକୋ ଦଦାତି ବସନଂ ପ୍ରାତରଗୃହୀତ୍ବା ନିଶି ।

କୋ ଦକ୍ଷଃ ପରବିଭୂଦାରହରଣେ ସର୍ବଭୋଽପି ଦକ୍ଷୋ ଜନଃ

କମ୍ଳାଞ୍ଜୀବସି ହେ ସଖେ ବିଷକୃମିନ୍ୟାୟେନ ଜୀବାମ୍ୟହମ୍ ॥ ୧୨-୦୯

ନ ବିପ୍ରପାଦୋଦକକରଦମାଣି

ନ ବେଦଶାସ୍ତ୍ରଧ୍ୱନିଗରଞ୍ଜିତାନି ।

ସ୍ୱାହାସ୍ୱଧାକାରବିବରଞ୍ଜିତାନି

ଶ୍ଳୁଣାନତୁଲ୍ୟାନି ଗୃହାଣି ତାନି ॥ ୧୨-୧୦

ସତ୍ୟଂ ମାତା ପିତା ଜ୍ଞାନଂ ଧର୍ମୋ ଭ୍ରାତା ଦୟା ସଖା ।

ଶାଂତିଃ ପତ୍ନୀ କ୍ଷମା ପୁତ୍ରଃ କ୍ଷତେତେ ମମ ବାଂଧବାଃ ॥ ୧୨-୧୧

ଅନିତ୍ୟାନି ଶରୀରାଣି ବିଭବୋ ନୈବ ଶାଶ୍ୱତଃ ।

ନିତ୍ୟଂ ସଂନିହିତୋ ମୃତ୍ୟୁଃ କରତବ୍ୟୋ ଧର୍ମସଂଗ୍ରହଃ ॥ ୧୨-୧୨

ନିମଂତ୍ରୋତ୍ସବା ବିପ୍ରା ଗାବୋ ନବତୃଣୋତ୍ସବାଃ ।

ପତ୍ୟୁତ୍ସାହୟତା ଭାରୟା ଅହଂ କୃଷ୍ଣଚରଣୋତ୍ସବଃ ॥ ୧୨-୧୩

ମାତୃବତ୍ପରଦାରେଷୁ ପରଦ୍ରବ୍ୟେଷୁ ଲୋଷ୍ଟ୍ରବତ୍ ।

ଆତ୍ମବତ୍ସର୍ବଭୂତେଷୁ ଯଃ ପଶ୍ୟତି ସ ପଂଡିତଃ ॥ ୧୨-୧୪

ଧର୍ମେ ତତ୍ପରତା ମୁଖେ ମଧୁରତା ଦାନେ ସମୁଦ୍‌ସାହତା

ମିତ୍ରେଂବଂଚକତା ଗୁରୌ ବିନୟତା ଚିତ୍ରେଂତିମଭୀରତା ।

ଆଚାରେ ଶୁଚିତା ଗୁଣେ ରସିକତା ଶାସ୍ତ୍ରେଷୁ ବିଜ୍ଞାନତା

ରୂପେ ସୁଂଦରତା ଶିବେ ଭଜନତା ଦ୍ଵୟସ୍ତ୍ରି ଭୋ ରାଘବ ॥ ୧୨-୧୫

କାଷ୍ଠଂ କଳ୍ପତରୁଃ ସୁମେରୁଚଲଶ୍ଠିଂତାମଶିଃ ପ୍ରସ୍ତରଃ

ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ୍ରୀବ୍ରକରଃ ଶଶୀ କ୍ଷୟକରଃ କ୍ଷାରୋ ହି ବାରାଂ ନିଧୁଃ ।

କାମୋ ନଷ୍ଟତନୁର୍ବଲିର୍ଦିତିସୁତୋ ନିତ୍ୟଂ ପଶୁଃ କାମଗୌ-

ରନୈତାଂସ୍ତେ ତୁଲୟାମି ଭୋ ରଘୁପତେ କସ୍ୟୋପମା ଦୀୟତେ ॥ ୧୨-

୧୬

ବିଦ୍ୟା ମିତ୍ରଂ ପ୍ରବାସେ ଚ ଭାର୍ଯ୍ୟା ମିତ୍ରଂ ଗୃହେଷୁ ଚ ।

ବ୍ୟାଧୂତସେୱୀଷଧଂ ମିତ୍ରଂ ଧର୍ମୋ ମିତ୍ରଂ ମୃତସ୍ୟ ଚ ॥ ୧୨-୧୭

ବିନୟଂ ରାଜପୁତ୍ରେଭ୍ୟଃ ପଂଡିତେଭ୍ୟଃ ସୁଭାଷିତମ୍ ।

ଅନୃତଂ ଦ୍ୟୁତକାରେଭ୍ୟଃ ସ୍ତ୍ରୀଭ୍ୟଃ ଶିକ୍ଷେତ କୈତବମ୍ ॥ ୧୨-୧୮

ଅନାଲୋକ୍ୟ ବ୍ୟୟଂ କର୍ତ୍ତା ଅନାଥଃ କଲହପ୍ରିୟଃ ।

ଆତୁରଃ ସର୍ବକ୍ଷେତ୍ରେଷୁ ନରଃ ଶୀଘ୍ରଂ ବିନଶ୍ୟତି ॥ ୧୨-୧୯

ନାହାରଂ ଚିଂତୟେତ୍ପ୍ରାଜ୍ଞୋ ଧର୍ମମେକଂ ହି ଚିଂତୟେତ୍ ।

ଆହାରୋ ହି ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ ଜନ୍ମନା ସହ ଜାୟତେ ॥ ୧୨-୨୦

ଧନଧାନ୍ୟପ୍ରୟୋଗେଷୁ ବିଦ୍ୟାସଂଗ୍ରହଣେ ତଥା ।

ଆହାରେ ବ୍ୟବହାରେ ଚ ତ୍ୟକ୍ତଲଜ୍ଜଃ ସୁଖୀ ଭବେତ୍ ॥ ୧୨-୨୧

ଜଲବିଂଦୁନିପାତେନ କ୍ରମଶଃ ପୂର୍ଣ୍ଣତେ ଘଟଃ ।

ସ ହେତୁଃ ସର୍ବବିଦ୍ୟାନାଂ ଧର୍ମସ୍ୟ ଚ ଧନସ୍ୟ ଚ ॥ ୧୨-୨୨

ବନ୍ଧସଃ ପରିଶାମେଽପି ଯଃ ଖଲଃ ଖଲ ଏବ ସଃ |
 ସଂପଦ୍ମପି ମାଧୁର୍ଯ୍ୟଂ ନୋପୟାତୀଂଦ୍ରବାରୁଣମ୍ || ୧୨-୨୩

 ମୁହୁର୍ତ୍ତମପି ଜୀବେତ ନରଃ ଶୁକ୍ଳେନ କର୍ମଣା |
 ନ କଳ୍ମସପି କଷ୍ଟେନ ଲୋକଦ୍ଵୟବିରୋଧିନା || ୧୩-୦୧
 ଗତେ ଶୋକୋ ନ କରତବ୍ୟୋ ଭବିଷ୍ୟଂ ନୈବ ଚିଂତୟେତ୍ |
 ବରତମାନେନ କାଲେନ ବରତୟଂତି ବିଚକ୍ଷଣାଃ || ୧୩-୦୨
 ସ୍ଵଭାବେନ ହି ତୁଷ୍ୟଂତି ଦେବାଃ ସତ୍ପୁରୁଷାଃ ପିତା |
 ଜ୍ଞାତୟଃ ସ୍ଵାନପାନାଭ୍ୟାଂ ବାକ୍ୟଦାନେନ ପଂଡିତାଃ || ୧୩-୦୩
 ଆୟୁଃ କର୍ମ ଚ ବିଭଂ ଚ ବିଦ୍ୟା ନିଧନମେବ ଚ |
 ପଂଚୈତାନି ହି ସୃଜ୍ୟଂତେ ଗର୍ଭସ୍ଵୟୈବ ଦେହିନଃ || ୧୩-୦୪
 ଅହୋ ବତ ବିଚିତ୍ରାଣି ଚରିତାନି ମହାତ୍ମନାମ୍ |
 ଲକ୍ଷ୍ମୀଂ ତୃଣାୟ ମନ୍ୟଂତେ ତଦ୍ଭାରେଣ ନମଂତି ଚ || ୧୩-୦୫
 ଯସ୍ୟ ସ୍ନେହୋ ଭୟଂ ତସ୍ୟ ସ୍ନେହୋ ଦୁଃଖସ୍ୟ ଭାଜନମ୍ |
 ସ୍ନେହମୂଲାନି ଦୁଃଖାନି ତାନି ତ୍ୟକ୍ତ୍ଵା ବସେତ୍ ସୁଖମ୍ || ୧୩-୦୬
 ଅନାଗତବିଧାତା ଚ ପ୍ରତ୍ୟୁତ୍ପନ୍ନମତିସ୍ତଥା |
 ଦ୍ଵାବେତୌ ସୁଖମେଧେତେ ଯଦ୍ଭବିଷ୍ୟୋ ବିନଶ୍ୟତି || ୧୩-୦୭
 ରାଜ୍ଞି ଧର୍ମିଣି ଧର୍ମିଷ୍ଠାଃ ପାପେ ପାପାଃ ସମେ ସମାଃ |
 ରାଜାନମନୁବର୍ତ୍ତଂତେ ଯଥା ରାଜା ତଥା ପ୍ରଜାଃ || ୧୩-୦୮
 ଜୀବଂତଂ ମୃତବନ୍ଧୁନେ୍ୟ ଦେହିନଂ ଧର୍ମବର୍ଜିତମ୍ |
 ମୃତୋ ଧର୍ମେଣ ସଂଯୁକ୍ତୋ ଦୀର୍ଘଜୀବୀ ନ ସଂଶୟଃ || ୧୩-୦୯

ଧର୍ମାର୍ଥକାମମୋକ୍ଷାଣାଂ ଯଥୋପାୟଂ ନ ବିଦ୍ୟତେ ।
 ଅଜାଗଲସ୍ତନସ୍ୟେବ ତସ୍ୟ ଜନ୍ମ ନିରର୍ଥକମ୍ ॥ ୧୩-୧୦
 ବଂଧାୟ ବିଷୟାସଂଗୋ ମୁକ୍ତ୍ୟେ ନିର୍ବିଷୟଂ ମନଃ ।
 ମନ ଏବ ମନୁଷ୍ୟାଣାଂ କାରଣଂ ବଂଧମୋକ୍ଷୟୋଃ ॥ ୧୩-୧୧
 ଦେହାଭିମାନେ ଗଲିତଂ ଜ୍ଞାନେନ ପରମାତ୍ମନି ।
 ଯତ୍ର ଯତ୍ର ମନୋ ଯାତି ତତ୍ର ତତ୍ର ସମାଧୟଃ ॥ ୧୩-୧୨
 ଈଶ୍ଵିତଂ ମନସଃ ସର୍ବଂ କସ୍ୟ ସଂପଦ୍ୟତେ ସୁଖମ୍ ।
 ଦୈବାୟତଂ ଯତଃ ସର୍ବଂ ତସ୍ମାତ୍ସଂତୋଷମାଶ୍ରୟେତ୍ ॥ ୧୩-୧୩
 ଯଥା ଧେନୁସହସ୍ରେଷୁ ବଦ୍ଧସୋ ଗଚ୍ଛତି ମାତରମ୍ ।
 ତଥା ଯତ୍ କୃତଂ କର୍ମ କର୍ତ୍ତାରମନୁଗଚ୍ଛତି ॥ ୧୩-୧୪
 ଅନବସ୍ଥିତକାର୍ଯ୍ୟସ୍ୟ ନ ଜନେ ନ ବନେ ସୁଖମ୍ ।
 ଜନୋ ଦହତି ସଂସରଗାହନଂ ସଂଗବିବର୍ଜନାତ୍ ॥ ୧୩-୧୫
 ଖନିତ୍ଵା ହି ଖନିତ୍ରେଣ ଭୂତଲେ ବାରି ବିଂଦତି ।
 ତଥା ଗୁରୁଗତାଂ ବିଦ୍ୟାଂ ଶୁଶ୍ରୁଷୁରଧ୍ଵଗଚ୍ଛତି ॥ ୧୩-୧୬
 କର୍ମାୟତଂ ଫଳଂ ପୁଂସାଂ ବୁଦ୍ଧିଃ କର୍ମାନୁସାରିଣୀ ।
 ତଥାପି ସୁଧ୍ଵୟଶ୍ଚାର୍ଯ୍ୟା ସୁବିଚାରୟୈବ କୁର୍ବତେ ॥ ୧୩-୧୭
 ସଂତୋଷସ୍ତ୍ରିଷୁ କର୍ତ୍ତବ୍ୟଃ ସ୍ଵଦାରେ ଭୋଜନେ ଧନେ ।
 ତ୍ରିଷୁ ଚୈବ ନ କର୍ତ୍ତବ୍ୟାଧ୍ୟୟନେ ଜପଦାନୟୋଃ ॥ ୧୩-୧୮
 ଏକାକ୍ଷରପ୍ରଦାତାରଂ ଯୋ ଗୁରୁଂ ନାଭିବଂଦତେ ।
 ଶ୍ଵାନୟୋନିଶତଂ ଗତ୍ଵା ଚାଂଡାଲେଷ୍ଠଭିଜୟତେ ॥ ୧୩-୧୯
 ଯୁଗାଂତେ ପ୍ରଚଳେନ୍ଦ୍ଵରୁଃ କଳ୍ପାଂତେ ସପ୍ତ ସାଗରାଃ ।
 ସାଧବଃ ପ୍ରତିପନ୍ନାର୍ଥାନ୍ନ ଚଳଂତି କଦାଚନ ॥ ୧୩-୨୦

ପୃଥ୍ବ୍ୟାଂ ତ୍ରୀଣି ରତ୍ନାନି ଜଳମନ୍ନଂ ସୁଭାଷିତମ୍ ।
 ମୃତ୍ତୈଃ ପାଷାଣଖଂଡେଷୁ ରତ୍ନସଂଜ୍ଞା ବିଧୀୟତେ ॥ ୧୪-୦୧
 ଆତ୍ମନାପରାଧବୃକ୍ଷସ୍ୟ ଫଳାନ୍ୟେତାନି ଦେହିନାମ୍ ।
 ଦାରିଦ୍ର୍ୟଦୁଃଖରୋଗାଣି ବଂଧନବ୍ୟସନାନି ଚ ॥ ୧୪-୦୨
 ପୁନର୍ବିଭ୍ରଂ ପୁନର୍ମିତ୍ରଂ ପୁନର୍ଭାରଂ ପୁନର୍ମହୀ ।
 ଏତଦ୍‌ସର୍ବଂ ପୁନର୍ଲଭ୍ୟଂ ନ ଶରୀରଂ ପୁନଃ ପୁନଃ ॥ ୧୪-୦୩
 ବହୁନାଂ ଚୈବ ସତ୍ତ୍ୱାନାଂ ସମବାୟୋ ରିପୁଂଜୟଃ ।
 ବରଷାଧାରାଧରୋ ମେଘସ୍ତୃଣୈରପି ନିବାରୟତେ ॥ ୧୪-୦୪
 ଜଳେ ଚୈଳଂ ଖଳେ ଗୁହ୍ୟଂ ପାତ୍ରେ ଦାନଂ ମନାଗପି ।
 ପ୍ରାଞ୍ଜେ ଶାସ୍ତ୍ରଂ ସ୍ୱୟଂ ଯାତି ବିସ୍ତାରଂ ବସ୍ତୁଶକ୍ତିତଃ ॥ ୧୪-୦୫
 ଧର୍ମାଖ୍ୟାନେ ଶ୍ଳୁଣାନେ ଚ ରୋଗିଣାଂ ଯା ମତିରଭବେତ୍ ।
 ସା ସର୍ବଦୈବ ଡିଷ୍ଟଠେକେତକୋ ନ ମୃତ୍ୟୋତ ବଂଧନାତ୍ ॥ ୧୪-୦୬
 ଉତ୍ପନ୍ନପଶ୍ଚାତ୍ତପସ୍ୟ ବୁଦ୍ଧିରଭବତି ଯାଦୃଶୀ ।
 ତାଦୃଶୀ ଯଦି ପୂର୍ବଂ ସ୍ୟାତ୍‌କସ୍ୟ ନ ସ୍ୟାଦ୍‌ହୋଦୟଃ ॥ ୧୪-୦୭
 ଦାନେ ତପସି ଶୌର୍ଯ୍ୟେ ବା ବିଜ୍ଞାନେ ବିନୟେ ନୟେ ।
 ବିସ୍ମୟୋ ନହି କରତବ୍ୟୋ ବହୁରତ୍ନା ବସୁଧରା ॥ ୧୪-୦୮
 ଦୂରଲ୍ଲୋଽପି ନ ଦୂରଲ୍ଲୋ ଯୋ ଯସ୍ୟ ମନସି ସ୍ଥିତଃ ।
 ଯୋ ଯସ୍ୟ ହୃଦୟେ ନାସ୍ତି ସମୀପଲ୍ଲୋଽପି ଦୂରତଃ ॥ ୧୪-୦୯
 ଯସ୍ମାକ ପ୍ରିୟମିଚ୍ଛେତୁ ତସ୍ୟ ବୁଦ୍ଧାତ୍‌ସଦା ପ୍ରିୟମ୍ ।
 ବ୍ୟାଧୋ ମୃଗବଧଂ କରତୁଂ ଗୀତଂ ଗାୟତି ସୁସ୍ୱରମ୍ ॥ ୧୪-୧୦

ଅତ୍ୟାସନ୍ନା ବିନାଶାୟ ଦୁରକ୍ଷା ନ ଫଳପ୍ରଦା ।
 ସେବ୍ୟତାଂ ମଧ୍ୟଭାବେନ ରାଜା ବହ୍ନିରଗୁରୁଃ ସ୍ତ୍ରୀୟଃ ॥ ୧୪-୧୧
 ଅଗ୍ନିରାପଃ ସ୍ତ୍ରୀୟୋ ମୂର୍ଖାଃ ସର୍ପା ରାଜକୁଲାନି ଚ ।
 ନିତ୍ୟଂ ଯତ୍ନେନ ସେବ୍ୟାନି ସଦ୍ୟଃ ପ୍ରାଣହରାଣି ଷତ୍ ॥ ୧୪-୧୨
 ସ ଜୀବତି ଗୁଣା ଯସ୍ୟ ଯସ୍ୟ ଧର୍ମଃ ସ ଜୀବତି ।
 ଗୁଣଧର୍ମବିହୀନସ୍ୟ ଜୀବିତଂ ନିଷ୍ପ୍ରୟୋଜନମ୍ ॥ ୧୪-୧୩
 ଯଦୀଚ୍ଛସି ବଶୀକରତୁଂ ଜଗଦେକେନ କର୍ମଣା ।
 ପୁରା ପଂଚଦଶାସ୍ୟେତ୍ୟା ଗାଂ ଚରଂତୀ ନିବାରୟ ॥ ୧୪-୧୪
 ପ୍ରସ୍ତାବସଦୃଶଂ ବାକ୍ୟଂ ପ୍ରଭାବସଦୃଶଂ ପ୍ରିୟମ୍ ।
 ଆତ୍ମନଶକ୍ତିସମଂ କୋପଂ ଯୋ ଜାନାତି ସ ପଂଡିତଃ ॥ ୧୪-୧୫
 ଏକ ଏବ ପଦାର୍ଥସ୍ତୁ ତ୍ରିଧା ଭବତି ବୀକ୍ଷିତଃ ।
 କୁଣପଂ କାମିନୀ ମାଂସଂ ଯୋଗିଭିଃ କାମିଭିଃ ଶୁଭିଃ ॥ ୧୪-୧୬
 ସୁସିଦ୍ଧମୌଷଧଂ ଧର୍ମଂ ଗୃହକ୍ଳିତ୍ରଂ ଚ ମୈଥୁନମ୍ ।
 କୁଭୁକ୍ତଂ କୁଶୁଚଂ ଚୈବ ମତିମାନ୍ନ ପ୍ରକାଶୟେତ୍ ॥ ୧୪-୧୭
 ତାବନ୍ନୌନେନ ନୀୟଂତେ କୋକିଳୈଶ୍ଚୈବ ବାସରାଃ ।
 ଯାବତ୍ସର୍ବଜନାନଂଦଦାୟିନୀ ବାକ୍ସୁ ବରତତେ ॥ ୧୪-୧୮
 ଧର୍ମଂ ଧନଂ ଚ ଧାନ୍ୟଂ ଚ ଗୁରୋର୍ବଚନମୌଷଧମ୍ ।
 ସୁଗୃହୀତଂ ଚ କରତବ୍ୟମନ୍ୟଥା ତୁ ନ ଜୀବତି ॥ ୧୪-୧୯
 ତ୍ୟଜ ଦୁର୍ଜନସଂସର୍ଗଂ ଭଜ ସାଧୁସମାଗମମ୍ ।
 କୁରୁ ପୁଣ୍ୟମହୋରାତ୍ରଂ ସ୍ମର ନିତ୍ୟମନିତ୍ୟତଃ ॥ ୧୪-୨୦

ଯସ୍ୟ ଚିତ୍ତଂ ଦ୍ରବୀଭୂତଂ କୃପୟା ସର୍ବଜଂତୁଷୁ ।
 ତସ୍ୟ ଜ୍ଞାନେନ ମୋକ୍ଷେଣ କିଂ ଜଗଦ୍ଭସ୍ମଲୋପନୈଃ ॥ ୧୫-୦୧
 ଏକମପ୍ୟକ୍ଷରଂ ଯସ୍ତୁ ଗୁରୁଃ ଶିଷ୍ୟଂ ପ୍ରବୋଧକ୍ଷେତ୍ ।
 ପୃଥ୍ବ୍ୟାଂ ନାସ୍ତି ତଦ୍ରବ୍ୟଂ ଯଦ୍ଭା ସୋଽନୃଣା ଭବେତ୍ ॥ ୧୫-୦୨
 ଖଲାନାଂ କଂଚକାନାଂ ଚ ଦ୍ଵିବିଧୈବ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ।
 ଉପାନଦ୍ଭୁଖାଭଂଗୋ ବା ଦୂରତୋ ବା ବିସର୍ଜନମ୍ ॥ ୧୫-୦୩
 କୁଚୈଲିନଂ ଦଂତମଲୋପଧାରିଣଂ
 ବହ୍ନାଶିନଂ ନିଷ୍ଠୁରଭାଷିଣଂ ଚ ।
 ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟେ ଚାସ୍ତମିତେ ଶୟାନଂ
 ବିମ୍ବୁଚତି ଶ୍ରୀରୁକ୍ମଦି ଚକ୍ରପାଶିଃ ॥ ୧୫-୦୪
 ତ୍ୟଜଂତି ମିତ୍ରାଣି ଧନୈର୍ବିହୀନଂ
 ପୁତ୍ରାଣ୍ଠ ଦାରାଣ୍ଠ ସୁହୃଦ୍ଭଜନାଣ୍ଠ ।
 ତମରଥବଂତଂ ପୁନରାଶ୍ରୟଂତି
 ଅର୍ଥୋ ହି ଲୋକେ ମନୁଷ୍ୟସ୍ୟ ବଂଧୁଃ ॥ ୧୫-୦୫
 ଅନ୍ୟାୟୋପାର୍ଜିତଂ ଦ୍ରବ୍ୟଂ ଦଶ ବର୍ଷାଣି ତିଷ୍ଠଂତି ।
 ପ୍ରାପ୍ତେ ଚୈକାଦଶେ ବର୍ଷେ ସମୂଳଂ ତଦ୍ଵିନଶ୍ୟତି ॥ ୧୫-୦୬
 ଅୟୁକ୍ତଂ ସ୍ଵାମିନୋ ଯୁକ୍ତଂ ଯୁକ୍ତଂ ନୀତସ୍ୟ ଦୂଷଣମ୍ ।
 ଅମୃତଂ ରାହବେ ମୃତ୍ୟୁର୍ବିଷଂ ଶଂକରଭୂଷଣମ୍ ॥ ୧୫-୦୭
 ତଦ୍ଭୋଜନଂ ଯଦ୍ଵିଜଭୁକ୍ତଶେଷଂ
 ତଦ୍ଭୌହୃଦଂ ଯଦ୍ଭକ୍ତିୟତେ ପରସ୍ମିନ୍ ।
 ସା ପ୍ରାଜ୍ଞତା ଯା ନ କରୋତି ପାପଂ
 ଦଂଭଂ ବିନା ଯଃ କ୍ରିୟତେ ସ ଧର୍ମଃ ॥ ୧୫-୦୮

ମଣିର୍ଲୁଂଠି ପାଦାଗ୍ରେ କାଚଃ ଶିରସି ଧାର୍ଯ୍ୟତେ |
 କ୍ରନ୍ଦବିକ୍ରନ୍ଦବେଲ୍ୟାୟାଂ କାଚଃ କାଚୋ ମଣିର୍ମଣିଃ || ୧୫-୦୯
 ଅନଂତଶାସ୍ତ୍ରଂ ବହୁଲ୍ୟାଶ୍ଚ ବିଦ୍ୟାଃ
 ସ୍ଵଲ୍ପଶ୍ଚ କାଲୋ ବହୁବିଘ୍ନତା ଚ |
 ଯତ୍ସାରଭୂତଂ ତଦୁପାସନୀୟାଂ
 ହଂସୋ ଯଥା କ୍ଷୀରମିବାଂବୁମଧାତ୍ || ୧୫-୧୦
 ଦୁରାଗତଂ ପଥ୍ ଶ୍ରୀଂତଂ ବୃଥା ଚ ଗୃହମାଗତମ୍ |
 ଅନରଚକ୍ଷିତ୍ଵା ଯୋ ଭୁଂକ୍ତେ ସ ବୈ ଚାଂଡାଲ ଉତ୍ୟତେ || ୧୫-୧୧
 ପଂଠି ଚତୁରୋ ବେଦାଂଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରାଣ୍ୟନେକଶଃ |
 ଆତ୍ମାନଂ ନୈବ ଜାନଂତି ଦରବୀ ପାକରସଂ ଯଥା || ୧୫-୧୨
 ଧନ୍ୟା ହିଜମୟୀ ନୈକା ବିପରୀତା ଭବାର୍ଣବେ |
 ତରଂତ୍ୟଧୋଗତାଃ ସର୍ବେ ଉପରିଷ୍ଠାଃ ପତଂତ୍ୟଧଃ || ୧୫-୧୩
 ଅୟମମୃତନିଧାନଂ ନାୟକୋଽପ୍ୟୋଷଧୀନାମ୍
 ଅମୃତମୟଶରୀରଃ କାଂତିଶ୍ଚୁକ୍ତୋଽପି ଚଂଦ୍ରଃ |
 ଭବତିବିଗତରଶ୍ମିର୍ମଂତଲଂ ପ୍ରାପ୍ୟ ଭାନୋଃ
 ପରସଦନନିବିଷ୍ଟଃ କୋ ଲଘୁତ୍ଵଂ ନ ଯାତି || ୧୫-୧୪
 ଅଲିରୟଂ ନଲିନୀଦଳମଧ୍ୟଗଃ
 କମଲିନୀମକରଂଦମଦାଲସଃ |
 ବିଧୁବଶାତ୍ପରଦେଶମୁପାଗତଃ
 କୁଟଜପୁଷ୍ପରସଂ ବହୁ ମନ୍ୟତେ || ୧୫-୧୫

ପୀତଃ କ୍ରୁଦ୍ଧେନ ତାତଶ୍ଚରଣତଲହତୋ ବଲ୍ଲଭୋ ଯେନ ରୋଷା

ଦାବାଲ୍ୟାଦ୍ଵିପ୍ରବର୍ତ୍ତୟେଃ ସ୍ଵବଦନବିବରେ ଧାର୍ଯ୍ୟତେ ବୈରିଣୀ ମେ ।
ଗେହଂ ମେ ଛେଦୟତି ପ୍ରତିଦିବସମୁମାକାଂତପୂଜାନିମିତ୍ତଂ

ତସ୍ମାତ୍ସୁନା ସଦାହଂ ଦ୍ଵିଜକୁଳନିଲୟଂ ନାଥ ଯୁକ୍ତଂ ତ୍ୟଜାମି ॥ ୧୫-୧୬
ବଂଧନାନି ଖଲୁ ସଂତି ବହୁନି

ପ୍ରେମରଞ୍ଜୁକୃତବଂଧନମନ୍ୟତ୍ ।
ଦାରୁଭେଦନିପୁଣୋଽପି ଷତଂଦ୍ଵି-

ରୁନିଶ୍ଚିୟୋ ଭବତି ପଂକଜକୋଶେଃ ॥ ୧୫-୧୭
ପତିରୁନଜହାତିଲୀଳାମ୍ ଉଅଂତ୍ରାର୍ପିତୋମୟୁଗୁନିଜହାତିଚେକ୍ଷୁଃ
କ୍ଷୀଣୋ ପିନତ୍ୟଜିତଶୀଳଗୁଣାନୁଲୀନଃ ॥ ୧୫-୧୮

ଉର୍ବ୍ୟାଂ କୋଽପି ମହୀଧରୋ ଲଘୁତରୋ ଦୋର୍ଭ୍ୟାଂ ଧୃତୋ
ଲୀଳୟା ତେନ ତ୍ଵଂ ଦିବି ଭୂତଲେ ତ ସତତଂ ଗୋବର୍ଧନୋ ଗୀୟସେ ।
ତ୍ଵାଂ ତ୍ରେଲୋକ୍ୟଧରଂ ବହାମି କୁଚୟୋରଗ୍ରେ ନ ତଦ୍‌ଗଣ୍ୟତେ
କିଂ ବା କେଶବ ଭାଷଣେନ ବହୁନା ପୁଣ୍ୟୋର୍ଯ୍ୟଶୋ ଲଭ୍ୟତେ ॥ ୧୫-
୧୯

ନ ଧାତଂ ପଦମୀଶ୍ଵରସ୍ୟ ବିଧିବତ୍ସଂସାରବିଚ୍ଛିତ୍ତୟେ

ସ୍ଵର୍ଗଦ୍ଵାରକପାଟପାଟନପଦୁର୍ଧ୍ଵର୍ଯ୍ୟମୋଽପି ନୋପାର୍ଜିତଃ ।
ନୀରୀପୀନପୟୋଧରୋରୁୟୁଗଳା ସ୍ଵପ୍ନେଽପି ନାଲିଂଗିତଂ

ମାତୁଃ କେବଳମେବ ଯୌବନବନଛେଦେ କୁଠାରା ବୟମ୍ ॥ ୧୬-୦୧
ଜନ୍ମଂତି ସାର୍ଧମନେ୍ୟନ ପଶ୍ୟଂତ୍ୟନ୍ୟଂ ସବିଭ୍ରମାଃ ।
ହୃଦୟେ ଚିଂତୟଂତ୍ୟନ୍ୟଂ ନ ସ୍ତ୍ରୀଶାମେକତୋ ରତିଃ ॥ ୧୬-୦୨

ଯୋ ମୋହାହୁନ୍ୟତେ ମୃତୋ ରକ୍ତେୟଂ ମୟି କାମିନୀ ।
 ସ ତସ୍ୟା ବଶଗୋ ଭୂତ୍ୱା ନୃତ୍ୟେତ୍ କ୍ରୀଡାଶକୁତବତ୍ ॥ ୧୬-୦୩
 କୋଽରଥ୍ପ୍ରାପ୍ୟ ନ ଗର୍ବିତୋ ବିଷୟିଣଃ କସ୍ୟାପଦୋଽସ୍ତ୍ରଂ ଗତାଃ
 ସ୍ତ୍ରୀଭିଃ କସ୍ୟ ନ ଖଂଡିତଂ ଭୁବି ମନଃ କୋ ନାମ ରାଜପ୍ରିୟଃ ।
 କଃ କାଲସ୍ୟ ନ ଗୋଚରଭ୍ରମଗମତ୍ କୋଽରଥୀ ଗତୋ ଗୌରବଂ
 କୋ ବା ଦୁର୍ଜନଦୁର୍ଗମେଷୁ ପତିତଃ କ୍ଷେମେଣ ଯାତଃ ପଥ୍ ॥ ୧୬-
 ୦୪
 ନ ନିର୍ମିତୋ ନ ଚୈବ ନ ଦୃଷ୍ଟପୂର୍ବୋ
 ନ ଶ୍ଚୂୟତେ ହେମମୟଃ କୁରଂଗଃ ।
 ତଥାଽପି ତୃଷ୍ଣା ରଘୁନଂଦନସ୍ୟ
 ବିନାଶକାଳେ ବିପରୀତବୁଦ୍ଧିଃ ॥ ୧୬-୦୫
 ଗୁଣୈରୁତ୍ତମତାଂ ଯାତି ନୋକୈରାସନସଂସ୍ଥିତାଃ ।
 ପ୍ରାସାଦଶିଖରକ୍ଷୋଽପି କାକଃ କିଂ ଗରୁଡାୟତେ ॥ ୧୬-୦୬
 ଗୁଣାଃ ସର୍ବତ୍ର ପୂଜ୍ୟଂତେ ନ ମହତ୍ୟୋଽପି ସଂପଦଃ ।
 ପୂର୍ଣ୍ଣୋଦୁଃ କିଂ ତଥା ବଂଦ୍ୟୋ ନିଷ୍ଠଲଂକୋ ଯଥା କୃଶଃ ॥ ୧୬-୦୭
 ପରୈରୁକ୍ତଗୁଣୋ ଯସ୍ତୁ ନିର୍ଗୁଣୋଽପି ଗୁଣୀ ଭବେତ୍ ।
 ଇଂଦ୍ରୋଽପି ଲଘୁତାଂ ଯାତି ସ୍ୱୟଂ ପ୍ରଖ୍ୟାପିତୈର୍ଗୁଣୈଃ ॥ ୧୬-୦୮
 ବିବେକିନମନୁପ୍ରାପ୍ତା ଗୁଣା ଯାଂତି ମନୋଜ୍ଞତାମ୍ ।
 ସୁତରାଂ ରତ୍ନମାଭାତି ଚାମୀକରନିକ୍ଷୋଜିତମ୍ ॥ ୧୬-୦୯
 ଗୁଣୈଃ ସର୍ବଜ୍ଞତୁଲ୍ୟୋଽପି ସୀଦତ୍ୟକୋ ନିରାଶ୍ରୟଃ ।
 ଅନରଘ୍ୟମପି ମାଣିକ୍ୟଂ ହେମାଶ୍ରୟମପେକ୍ଷତେ ॥ ୧୬-୧୦

ଅତିକ୍ଳେଶେନ ଯଦ୍ରବ୍ୟମତିଲୋଭେନ ଯତ୍ସୁଖମ୍ |
 ଶତ୍ରୁଣାଂ ପ୍ରାଣିପାତେନ ତେ ହ୍ୟରଥା ମା ଭବଂତୁ ମେ || ୧୬-୧୧
 କିଂ ତୟା କ୍ରିୟତେ ଲକ୍ଷ୍ମ୍ୟା ଯା ବଧୂରିବ କେବଳା |
 ଯା ତୁ ବେଶ୍ୟବ ସାମାନ୍ୟା ପଥୁକୈରପି ଭୁଜ୍ୟତେ || ୧୬-୧୨
 ଧନେଷୁ ଜୀବିତବ୍ୟେଷୁ ସ୍ତ୍ରୀଷୁ ଚାହାରକର୍ମସୁ |
 ଅତୃପ୍ତ୍ୟଃ ପ୍ରାଣିନଃ ସର୍ବେ ଯାତା ଯାସ୍ୟଂତି ଯାଂତି ଚ || ୧୬-୧୩
 ପ୍ରିୟବାକ୍ୟପ୍ରଦାନେନ ସର୍ବେ ତୁଷ୍ୟଂତି ଜଂତବଃ |
 ତସ୍ମାନ୍ନଦେବ ବକ୍ତବ୍ୟଂ ବଚନେ କା ଦରିଦ୍ରତା || ୧୬-୧୩
 କ୍ଷୀୟଂତେ ସର୍ବଦାନାନି ଯଜ୍ଞହୋମବଲିକ୍ରିୟାଃ |
 ନ କ୍ଷୀୟତେ ପାତ୍ରଦାନମଭୟଂ ସର୍ବଦେହିନାମ୍ || ୧୬-୧୪
 ତୃଣଂ ଲଘୁ ତୃଣାଭୁଲଂ ତୁଳାଦପି ଚ ଯାଚକଃ |
 ବାୟୁନା କିଂ ନ ନୀତୋଽସୌ ମାମୟଂ ଯାଚୟିଷ୍ୟତି || ୧୬-୧୫
 ବରଂ ପ୍ରାଣପରିତ୍ୟାଗୋ ମାନଭଂଗେନ ଜୀବନାତ୍ |
 ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗେ କ୍ଷଣଂ ଦୁଃଖଂ ମାନଭଂଗେ ଦିନେ ଦିନେ || ୧୬-୧୬
 ସଂସାରବିଷବୃକ୍ଷସ୍ୟ ହେ ଫଲେଽମୃତୋପମେ |
 ସୁଭାଷିତଂ ଚ ସୁସ୍ବାଦୁ ସଂଗତିଃ ସଜ୍ଜନେ ଜନେ || ୧୬-୧୮
 ଜନ୍ମ ଜନ୍ମ ଯଦଭ୍ୟସ୍ତଂ ଦାନମଧ୍ୟୟନଂ ତପଃ |
 ତେନୈବାଭ୍ୟାସୟୋଗେନ ଦେହୀ ଚାଭ୍ୟସ୍ୟତେ ପୁନଃ || ୧୬-୧୯
 ପୁଷ୍ପକଲ୍ପା ତୁ ଯା ବିଦ୍ୟା ପରହସ୍ତଗତଂ ଧନଂ |
 କାର୍ଯ୍ୟକାଳେ ସମୁତ୍ପନ୍ନେ ନ ସା ବିଦ୍ୟା ନ ତଦ୍ଧନମ୍ || ୧୬-୨୦

ପୁଷ୍ପକପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷାଧୀତଂ ନାଧୀତଂ ଗୁରୁସନ୍ନିଧୌ ।
 ସଭାମଧ୍ୟେ ନ ଶୋଭଂତେ ଜାରଗର୍ଭା ଲବ ସ୍ତ୍ରୀୟଃ ॥ ୧୭-୦୧
 କୃତେ ପ୍ରତିକୃତିଂ କୁର୍ନ୍ୟାନ୍ନିଂସନେ ପ୍ରତିହିଂସନମ୍ ।
 ତତ୍ର ଦୋଷୋ ନ ପତତି ଦୁଷ୍ଟେ ଦୁଷ୍ଟଂ ସମାଚରେତ୍ ॥ ୧୭-୦୨
 ଯଦ୍ଦୂରଂ ଯଦ୍ଦୁରାରାଧଂ ଯଜ ଦୂରେ ବ୍ୟବସ୍ଥିତମ୍ ।
 ତତ୍ସର୍ବଂ ତପସା ସାଧଂ ତପୋ ହି ଦୁରତିକ୍ରମମ୍ ॥ ୧୭-୦୩
 ଲୋଭଶ୍ଳେପଗୁଣେନ କିଂ ପିଶୁନତା ଯଦ୍ୟସ୍ତି କିଂ ପାତକୈଃ
 ସତ୍ୟଂ ଚେତ୍ତପସା ଚ କିଂ ଶୁଚି ମନୋ ଯଦ୍ୟସ୍ତି ତୀର୍ଥଧନ କିମ୍ ।
 ସୌଜନ୍ୟଂ ଯଦି କିଂ ଗୁଣୈଃ ସୁମହିମା ଯଦ୍ୟସ୍ତି କିଂ ମଂତନୈଃ
 ସଦ୍ବିଦ୍ୟା ଯଦି କିଂ ଧନୈରପୟଶୋ ଯଦ୍ୟସ୍ତି କିଂ ମୃତ୍ୟୁନା ॥ ୧୭-୦୪
 ପିତା ରତ୍ନାକରୋ ଯସ୍ୟ ଲକ୍ଷ୍ମୀରୁୟସ୍ୟ ସହୋଦରା ।
 ଶଂଖୋ ଭିକ୍ଷାଚନଂ କୁର୍ନ୍ୟାନ୍ନ ଦତ୍ତମୁପତିଷ୍ଠତେ ॥ ୧୭-୦୫
 ଅଶକ୍ତସ୍ତୁ ଭବେତ୍ସାଧୁର୍ବ୍ରହ୍ମଚାରୀ ବା ନିର୍ଧନଃ ।
 ବ୍ୟାଧୂତୋ ଦେବଭକ୍ତଶ୍ଚ ବୃଦ୍ଧା ନାରୀ ପତିବ୍ରତା ॥ ୧୭-୦୬
 ନାନୋଦକସମଂ ଦାନଂ ନ ତିଥୂର୍ଦ୍ଦାଦଶୀ ସମା ।
 ନ ଗାୟତ୍ରୀୟଃ ପରୋ ମଂତ୍ରୋ ନ ମାତୁର୍ଦୈବତଂ ପରମ୍ ॥ ୧୭-୦୭
 ତକ୍ଷକସ୍ୟ ବିଷଂ ଦଂତେ ମକ୍ଷିକାୟାସ୍ତୁ ମସ୍ତକେ ।
 ବୃଶ୍ଟିକସ୍ୟ ବିଷଂ ପୁଚ୍ଛେ ସର୍ବାଂଗେ ଦୁର୍ଜନେ ବିଷମ୍ ॥ ୧୭-୦୮
 ପଦ୍ମରାଜ୍ଞାଂ ବିନା ନାରୀ ହ୍ୟପୋଷ୍ୟ ବ୍ରତଚାରିଣୀ ।
 ଆୟୁଷ୍ୟଂ ହରତେ ଭର୍ତୁଃ ସା ନାରୀ ନରକଂ ବ୍ରଜେତ୍ ॥ ୧୭-୦୯
 ନ ଦାନୈଃ ଶୁଧତେ ନାରୀ ନୋପବାସଶତୈରପି ।
 ନ ତୀର୍ଥସେବୟା ତଦ୍ବଦ୍ଭର୍ତୁଃ ପଦୋଦକୈର୍ଯ୍ୟଥା ॥ ୧୭-୧୦

ପାଦଶେଷଂ ପୀତଶେଷଂ ସଂଧ୍ୟାଶେଷଂ ତଥୈବ ଚ ।
 ଶ୍ଵାନମୁଦ୍ରସମଂ ତୋୟଂ ପୀତ୍ଵା ଚାନ୍ଦ୍ରାୟଣଂ ଚରେତ୍ ॥ ୧୭-୧୧
 ଦାନେନ ପାଣିରୁନ ତୁ କଂକଶେନ
 ସ୍ନାନେନ ଶୁଦ୍ଧିରୁନ ତୁ ଚଂଦନେନ ।
 ମାନେନ ତୃପ୍ତିରୁନ ତୁ ଭୋଜନେନ
 ଜ୍ଞାନେନ ମୁକ୍ତିରୁନ ତୁ ମୁଂତନେନ ॥ ୧୭-୧୨
 ନାପିତସ୍ୟ ଗୃହେ କ୍ଷୌରଂ ପାଷାଣେ ଗଂଧଲେପନମ୍ ।
 ଆତ୍ମନରୂପଂ ଜଲେ ପଶ୍ୟନ୍ ଶକ୍ରସ୍ୟାପି ଶ୍ରିୟଂ ହରେତ୍ ॥ ୧୭-୧୩
 ସଦ୍ୟଃ ପ୍ରଜ୍ଞାହରା ତୁଂଭୀ ସଦ୍ୟଃ ପ୍ରଜ୍ଞାକରୀ ବଚା ।
 ସଦ୍ୟଃ ଶକ୍ତିହରା ନାରୀ ସଦ୍ୟଃ ଶକ୍ତିକରଂ ପୟଃ ॥ ୧୭-୧୪
 ପରୋପକରଣଂ ଯେଷାଂ ଜାଗର୍ତ୍ତି ହୃଦୟେ ସତୀମ୍ ।
 ନଶ୍ୟଂତି ବିପଦସ୍ତେଷାଂ ସଂପଦଃ ସ୍ଵୟଃ ପଦେ ପଦେ ॥ ୧୭-୧୫
 ଯଦି ରାମା ଯଦି ଚ ରମା ଯଦି ତନୟୋ ବିନୟଗୁଣୋପେତଃ ।
 ତନୟୋ ତନୟୋତ୍ପତ୍ତିଃ ସୁରବରନଗରେ କିମାଧିକ୍ୟମ୍ ॥ ୧୭-୧୬
 ଆହାରନିଦ୍ରାଭୟମୈଥିନାନି
 ସମାନି ଚୈତାନି ନୃଣାଂ ପଶୁନାମ୍ ।
 ଜ୍ଞାନଂ ନରାଣାମଧିକୋ ବିଶେଷୋ
 ଜ୍ଞାନେନ ହୀନାଃ ପଶୁଭିଃ ସମାନାଃ ॥ ୧୭-୧୭
 ଦାନାର୍ଥମନୋ ମଧୁକରା ଯଦି କର୍ଣ୍ଣତାଲୈର୍ଦୂରୀକୃତାଃ
 ଦୂରୀକୃତାଃ କରିବରେଣ ମଦାଂଧବୁଦ୍ଧ୍ୟା ।
 ତସୈ୍ୟବ ଗଂତୟୁଗ୍ଘମଂତନହାନିରେଷା
 ଭୃଂଗାଃ ପୁନର୍ବିକଚପଦ୍ମବନେ ବସଂତି ॥ ୧୭-୧୮

ରାଜା ବେଶ୍ୟା ଯମଶ୍ଚାଗ୍ନିସ୍ତସ୍ମରୋ ବାଲୟାଚକୌ |
ପରଦୁଃଖଂ ନ ଜାନତି ଅଷ୍ଟମୋ ଗ୍ରାମକଂଚକଃ || ୧୭-୧୯
ଅଧଃ ପଶ୍ୟସି କିଂ ବାଲେ ପତିତଂ ତବ କିଂ ଭୁବି |
ରେ ରେ ମୂର୍ଖ ନ ଜାନାସି ଗତଂ ତାରୁଣ୍ୟମୌକ୍ତିକମ୍ || ୧୭-୨୦
ବ୍ୟାଲାଶ୍ରୟାପି ବିକଳାପି ସକଂଚକାପି
 ବକ୍ରାପି ପଂକିଲଭବାପି ଦୁରାସଦାପି |
ଗଂଧେନ ବଂଧୁରସି କେତକି ସର୍ବଜଂତା
 ରେକୋ ଗୁଣଃ ଖଲୁ ନିହଂତି ସମସ୍ତଦୋଷାନ୍ || ୧୭-୨୧

##

PREPARED BY www.odia.org USING "DHWANI-UNICODE".
BASED ON ITRANS TEXT FROM www.sanskritdocuments.org .
FOR CORRECTIONS: MAIL TO odiaorg@gmail.com